

Salariul minim în Republica Moldova

Cum ajustăm politicile Moldovei la standardele
Uniunii Europene

PhD Veaceslav Ioniță

Economist IDIS Viitorul

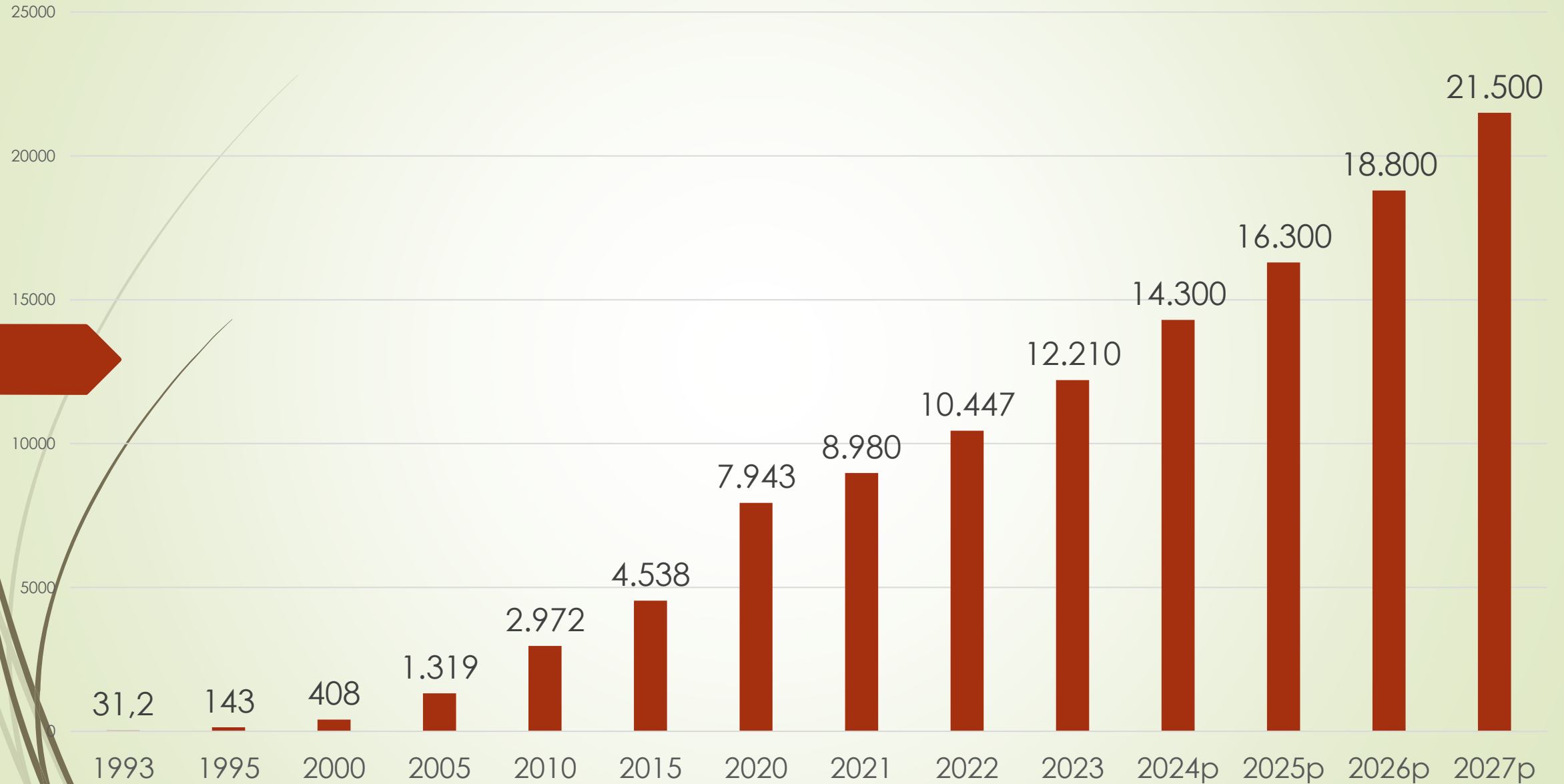
Analiză la comanda Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova

Veniturile salariale și Evoluția Salariului minim în Moldova

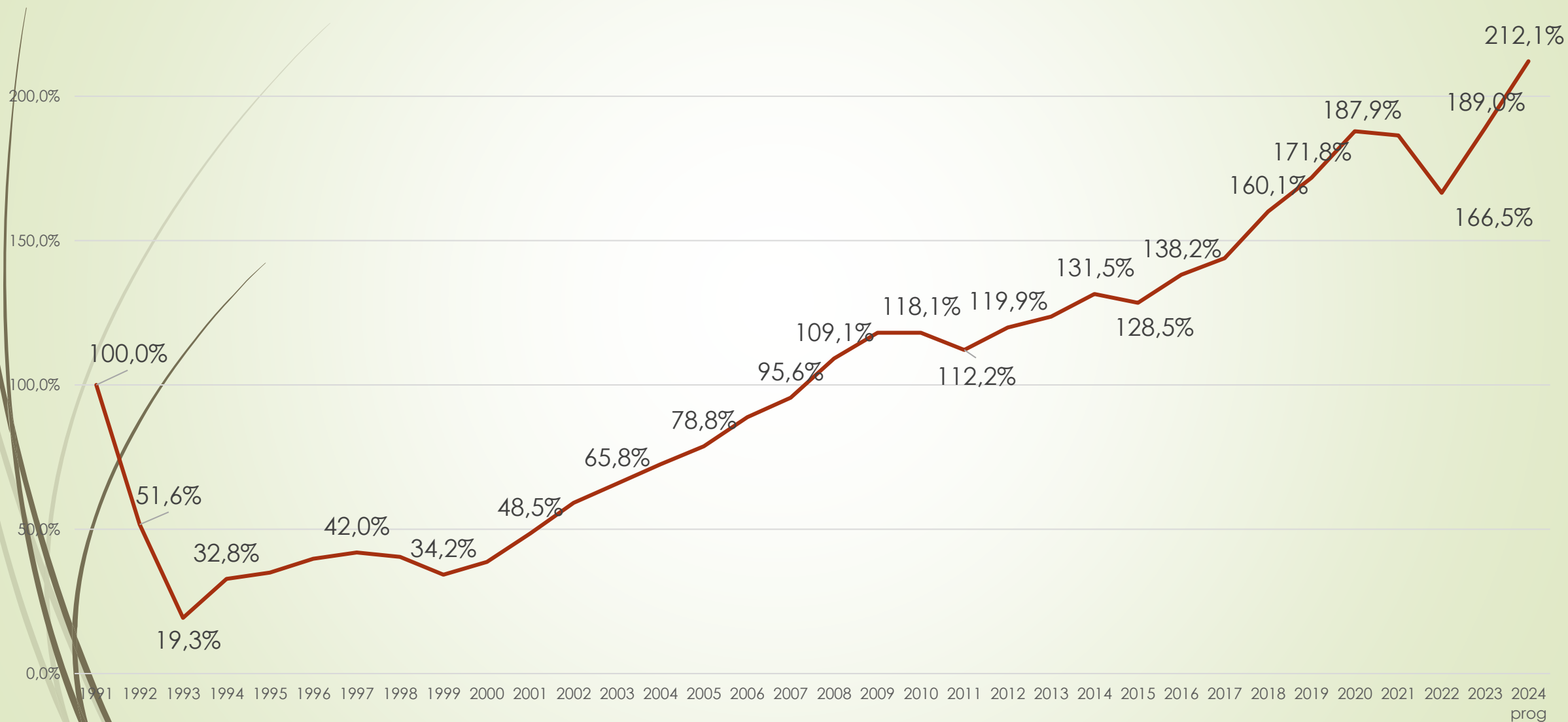
Lecții de învățat

Salariul mediu în Republica Moldova, lei/lunar

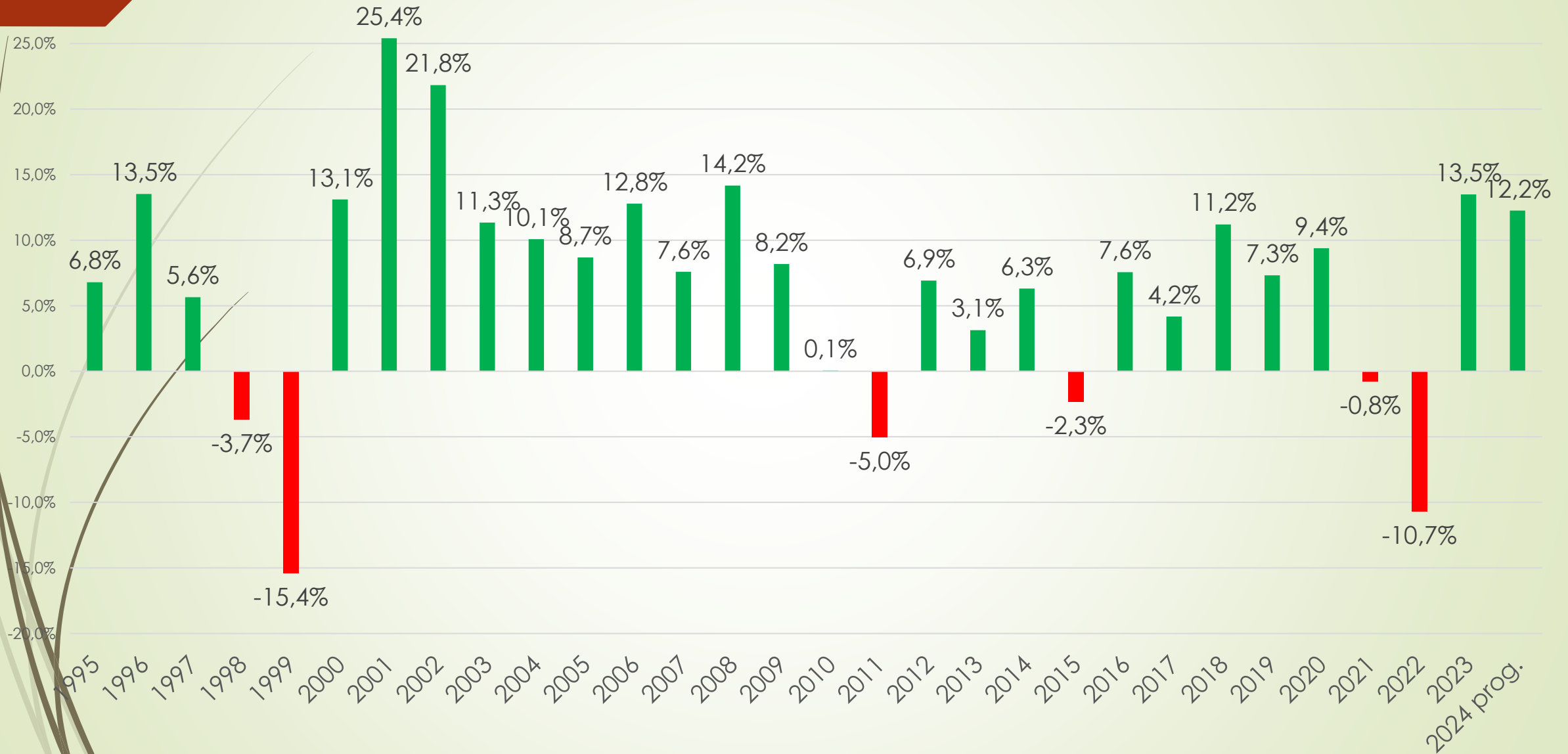
Veniturile salariale după puterea de cumpărare, anul 1991=100%

250,0%

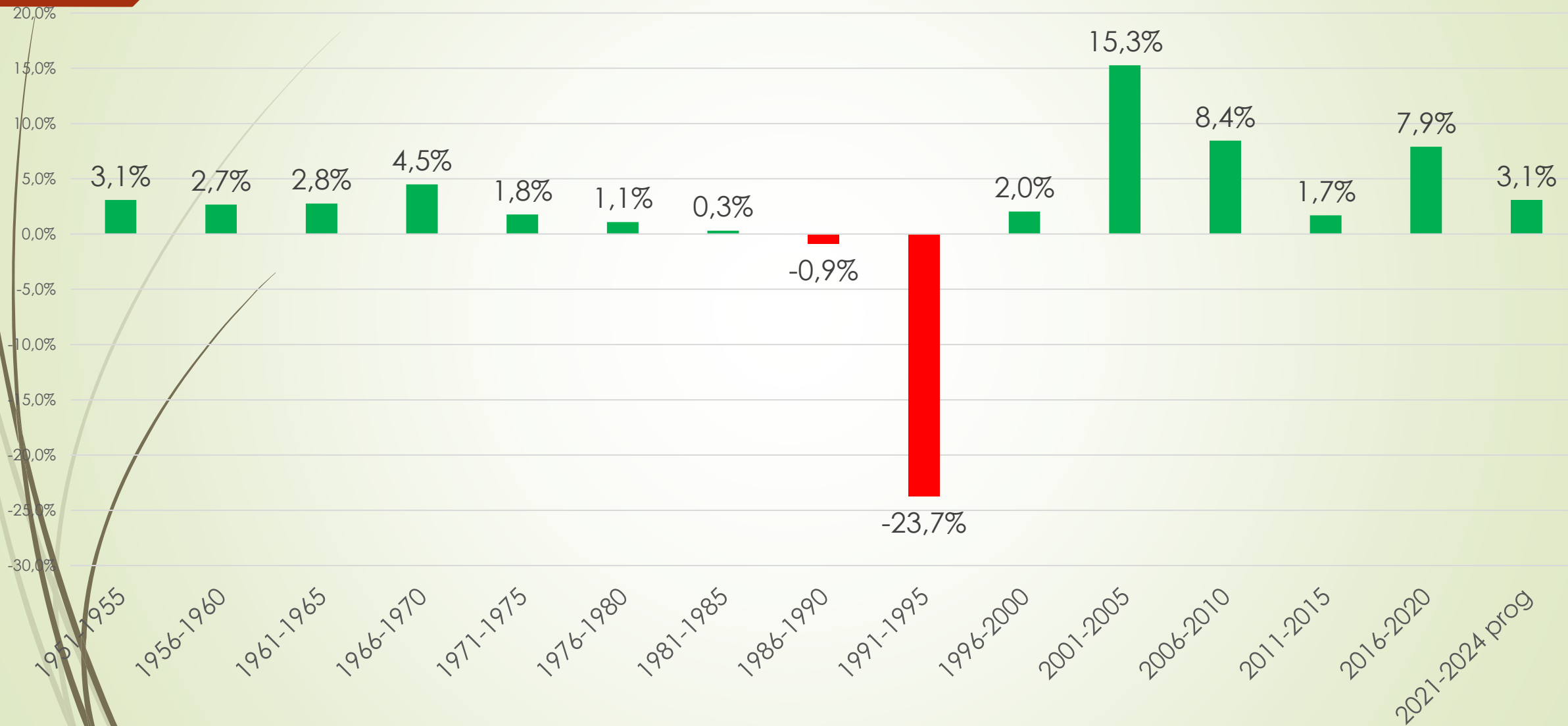

Creșterea reală a salariului mediu pe economie

30,0%

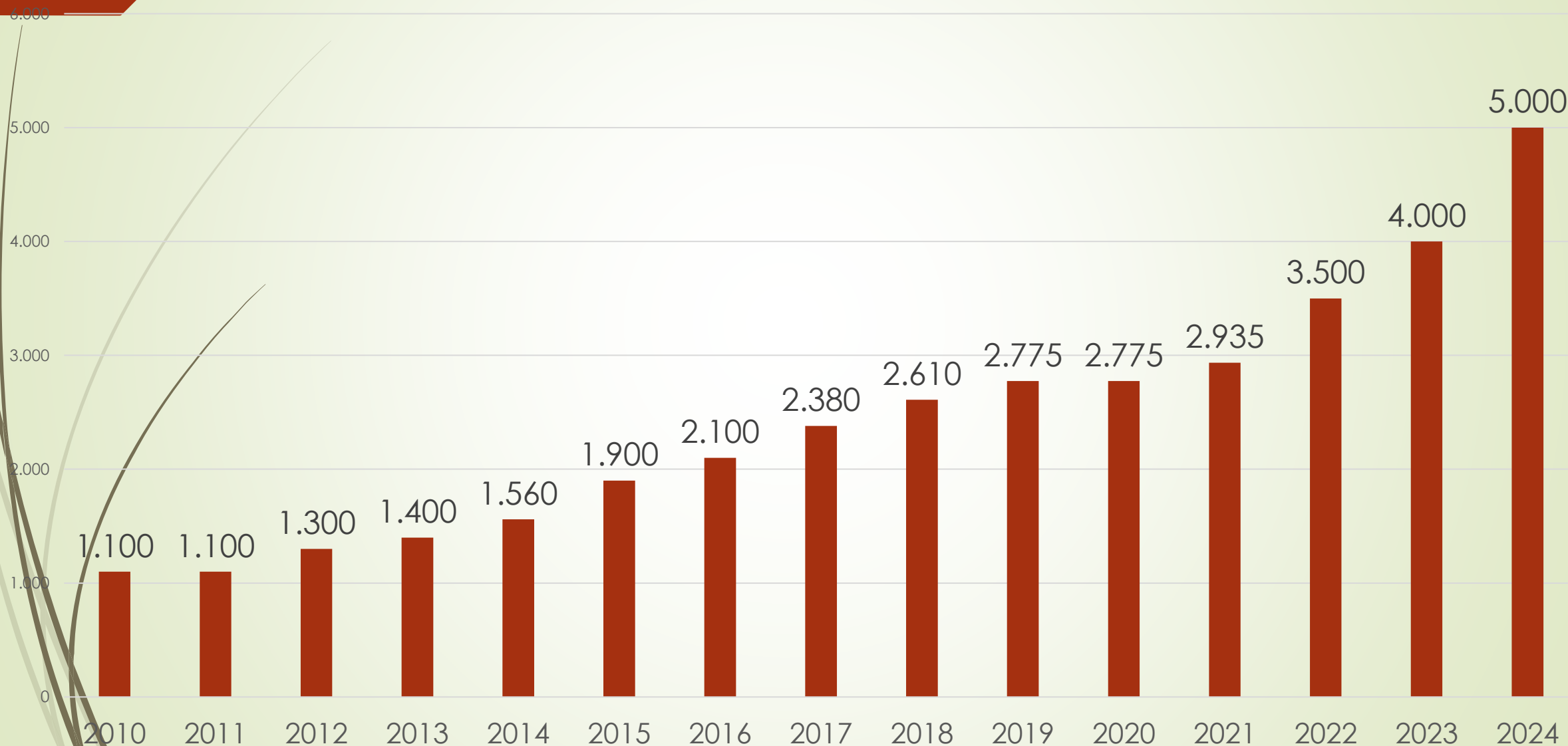

Creșterea bunăstării populației, media anuală (majorarea reală a salariului mediu pe economie)

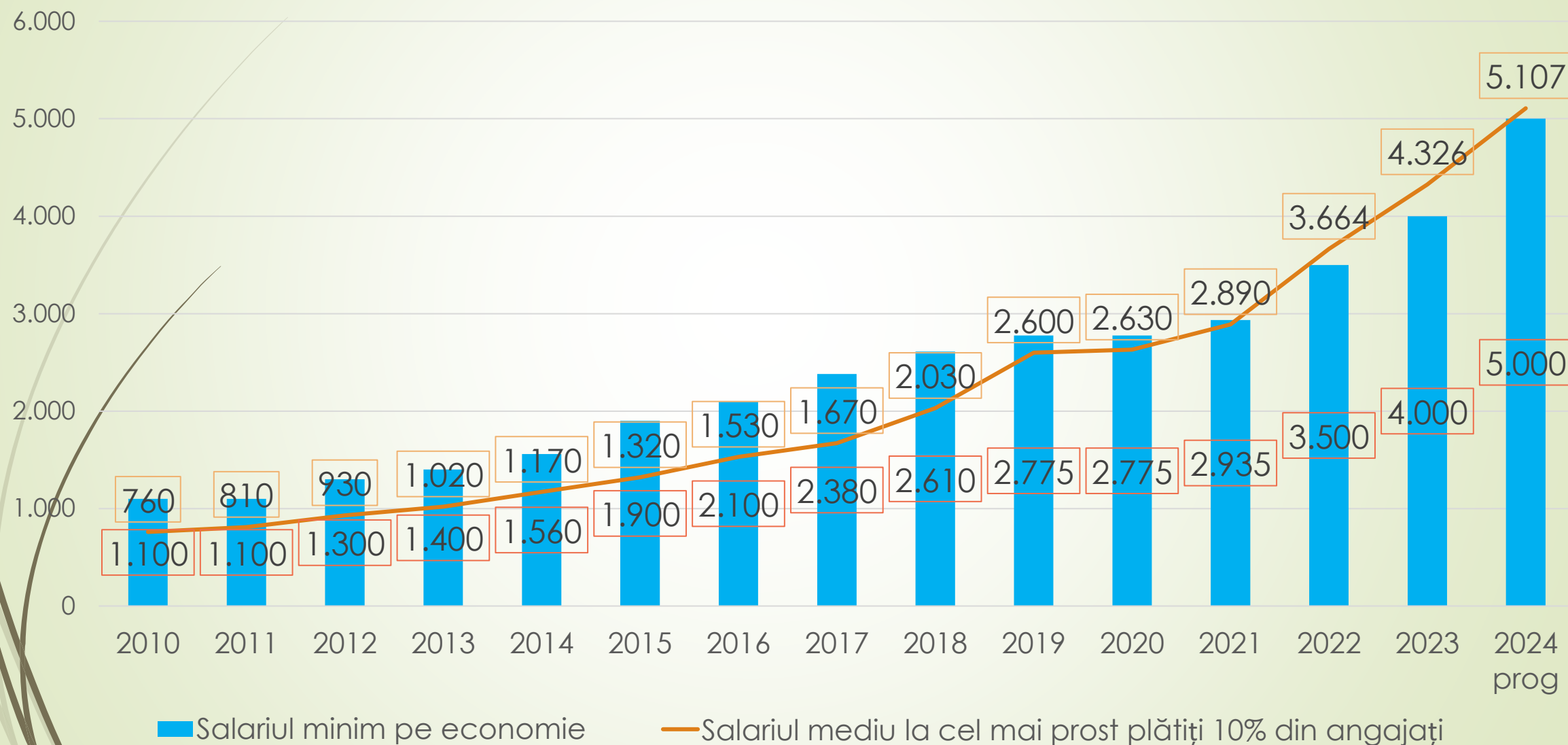

Salariul minim pe economie, lei/lunar

(Notă: până în 2021, erau utilizate mai multe valori ale salariului minim)

Corelația dintre salariul minim pe economie și salariul celor mai prost plătiți salariați, lei/lunar

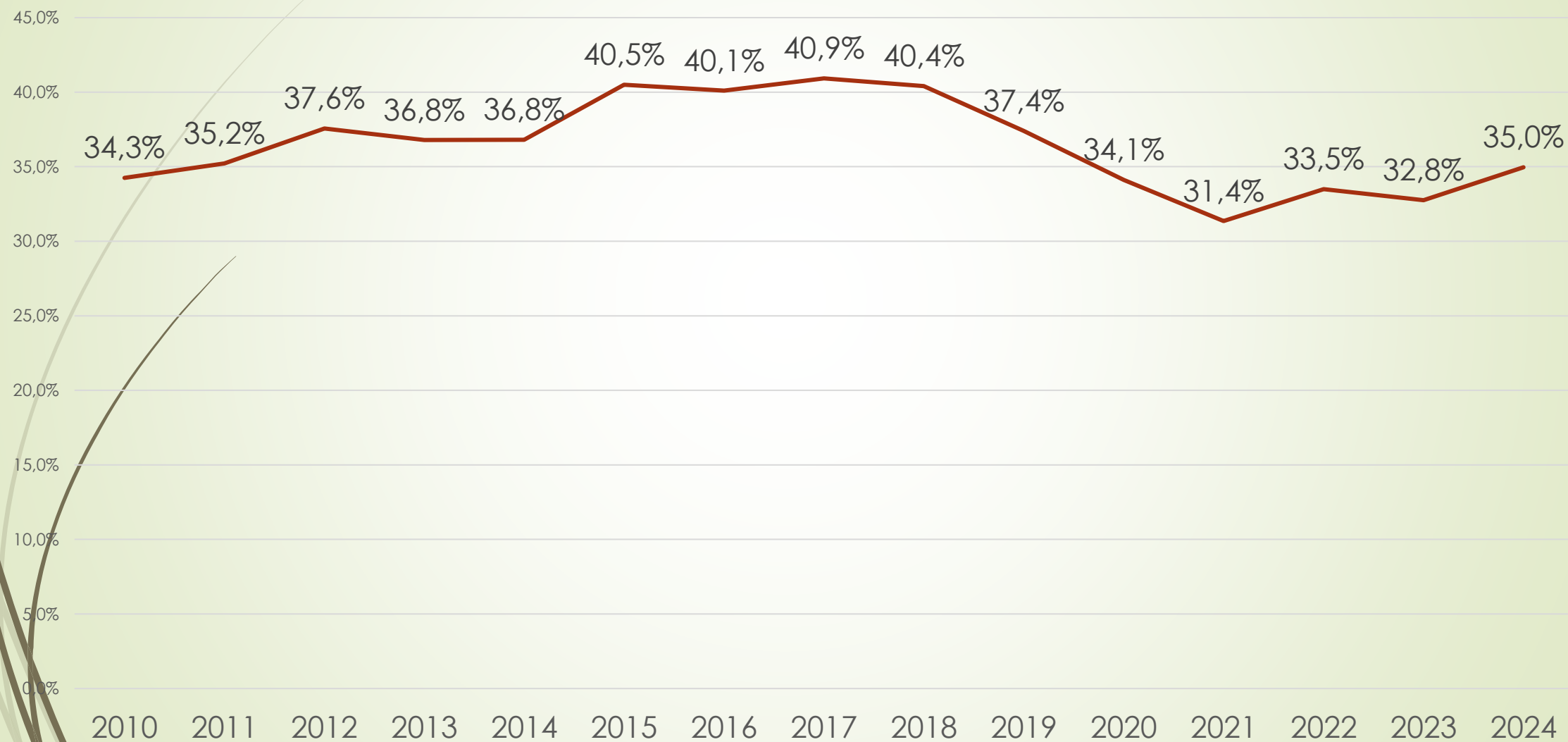

Salariul minim pe economie raportat la salariul mediu

(remarcă: până în 2021 raportat la cuantumul minim garantat în sectorul real)

(Notă: până în 2010 salariul minim varia în limitele 8.0%-20,4%)

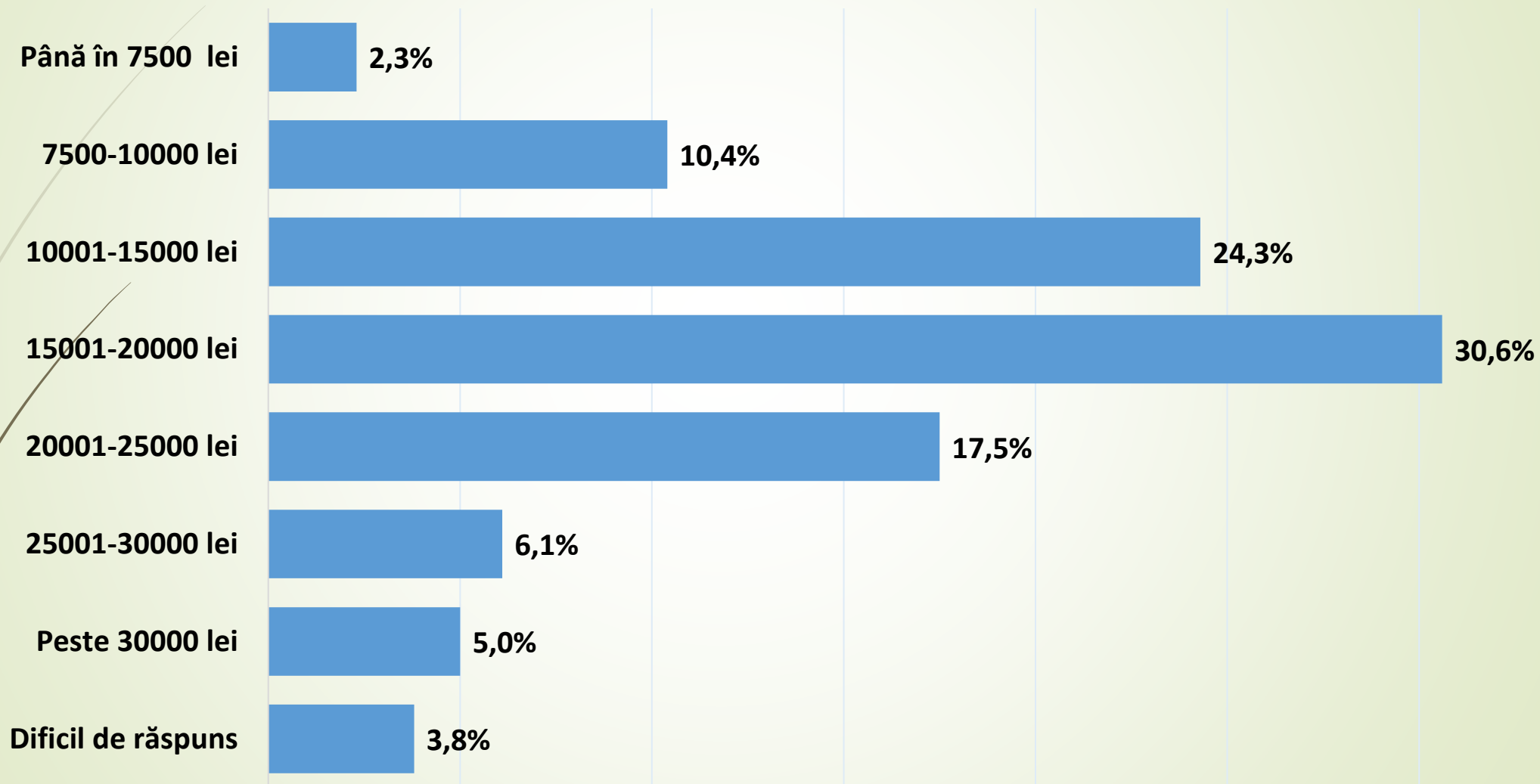

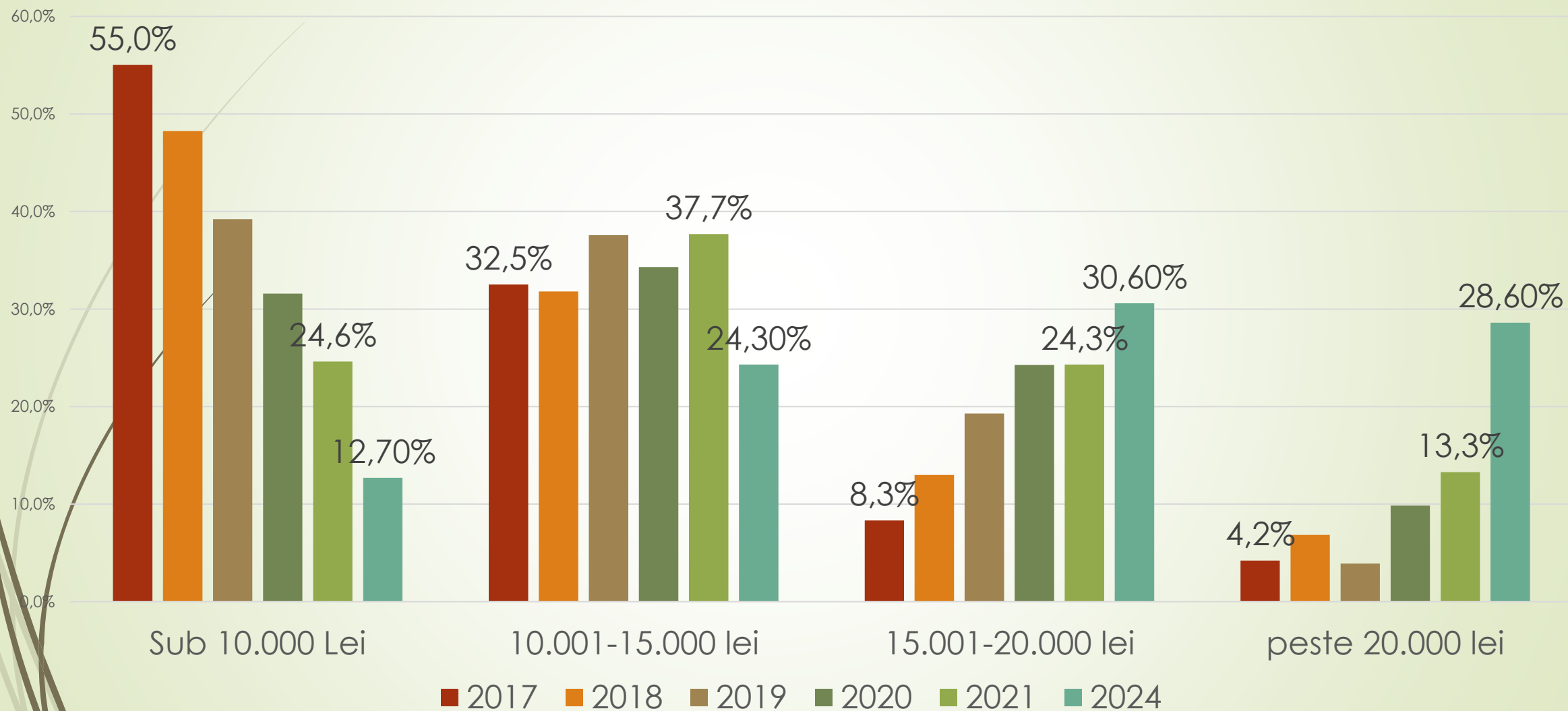
Așteptările salariale ale cetățenilor din Republica Moldova

Salariu competitiv ca factor de bază a stopării migrației

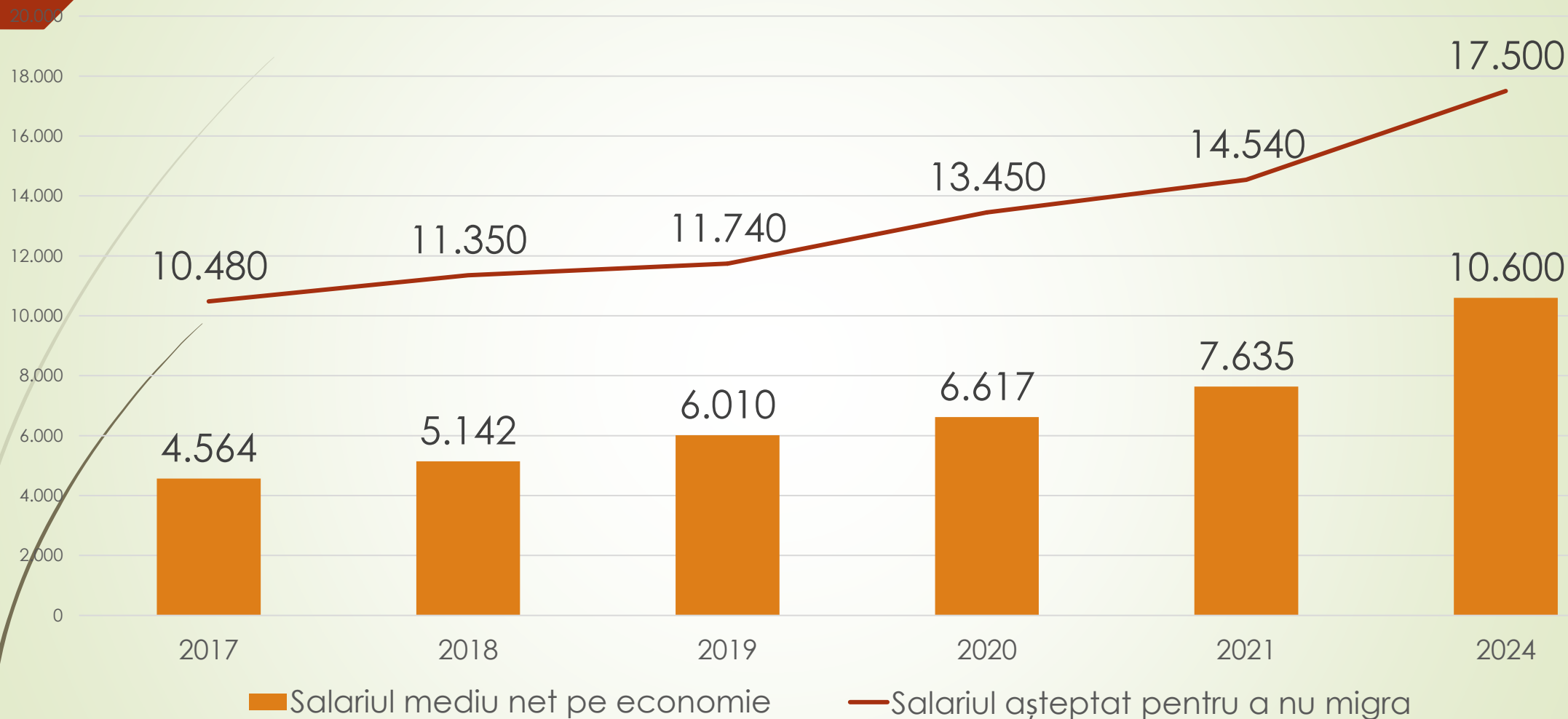
Cât după părerea Dvs. ar trebuie să fie salariul unui angajat în RM, pentru ca acesta să nu fie nevoit să plece peste hotare? (lei/lună)
(Sondaj realizat Februarie 2024)

Repartizarea respondenților după salariul așteptat, pentru a nu pleca peste hotare

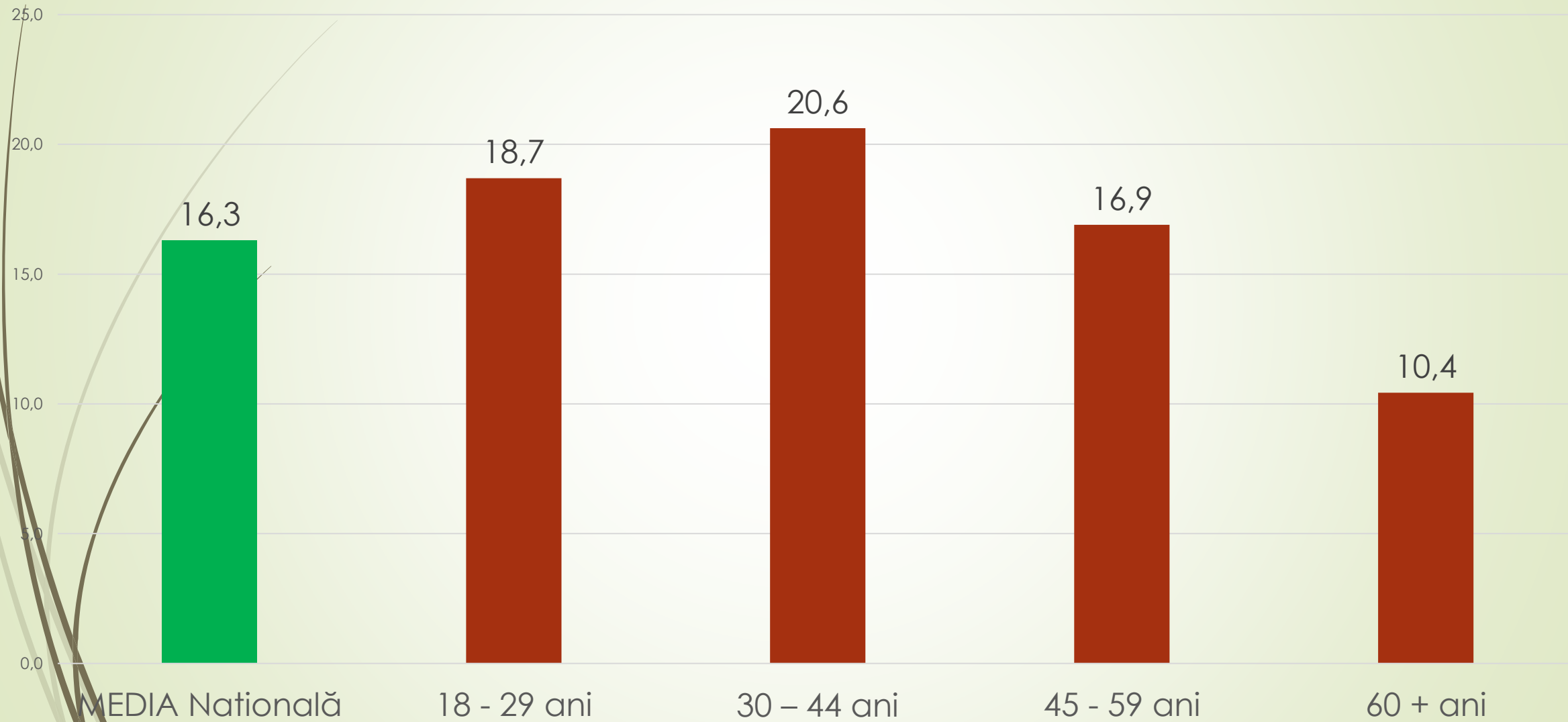

Cât după părerea Dvs. ar trebuie să fie salariul unui angajat, pentru ca acesta să nu fie nevoit să plece peste hotare? (lei/lună)

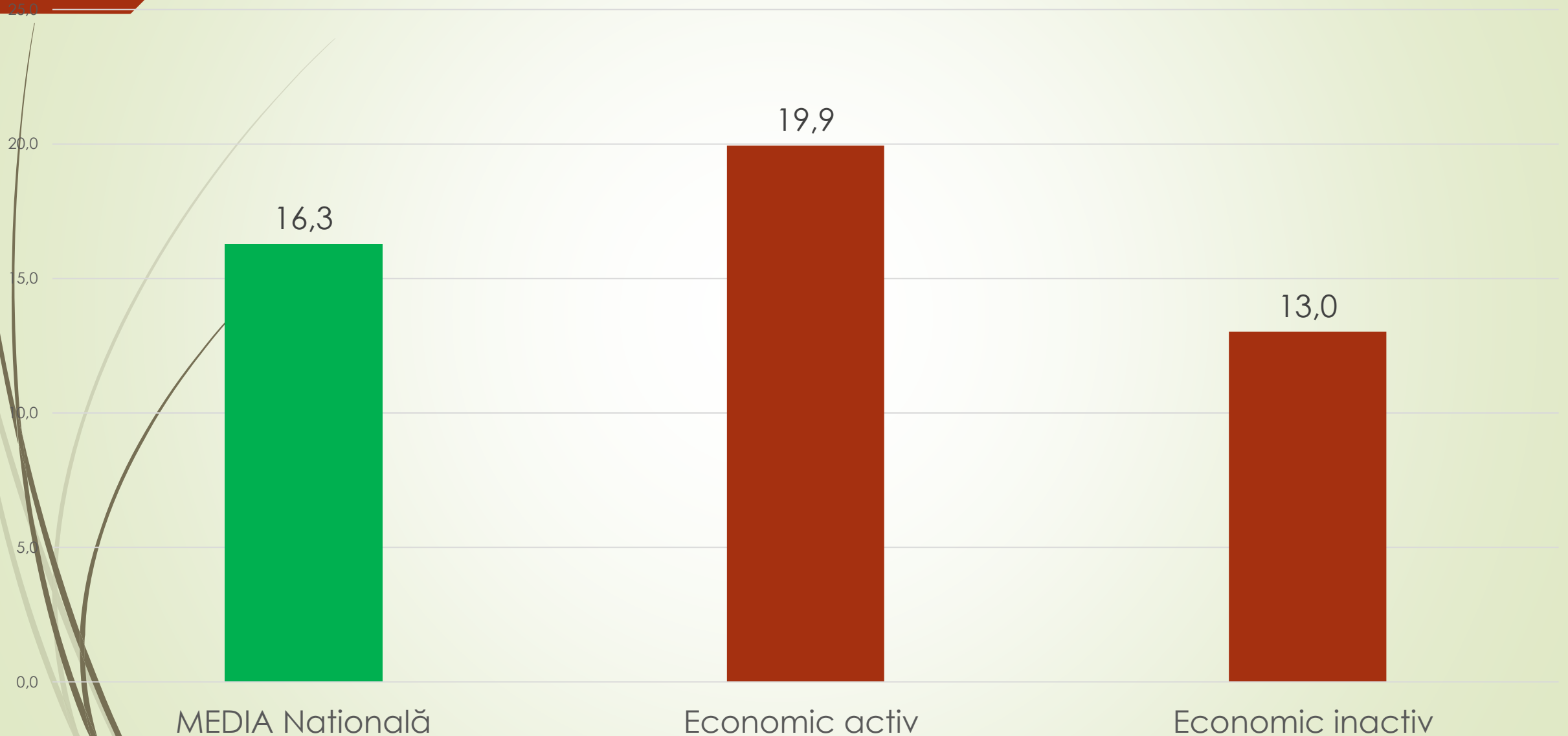

NOTĂ: Scade discrepanța dintre salariul așteptat și cel existent de la 2,3 ori în 2017 la 1,7 ori în 2024

De câți bani lunar aveți nevoie ca să vă simțiți fericit? lei/lunar (după vârsta respondentului)

De câți bani lunar aveți nevoie ca să vă simțiți fericit? lei/lunar (după statutul economic al respondentului)

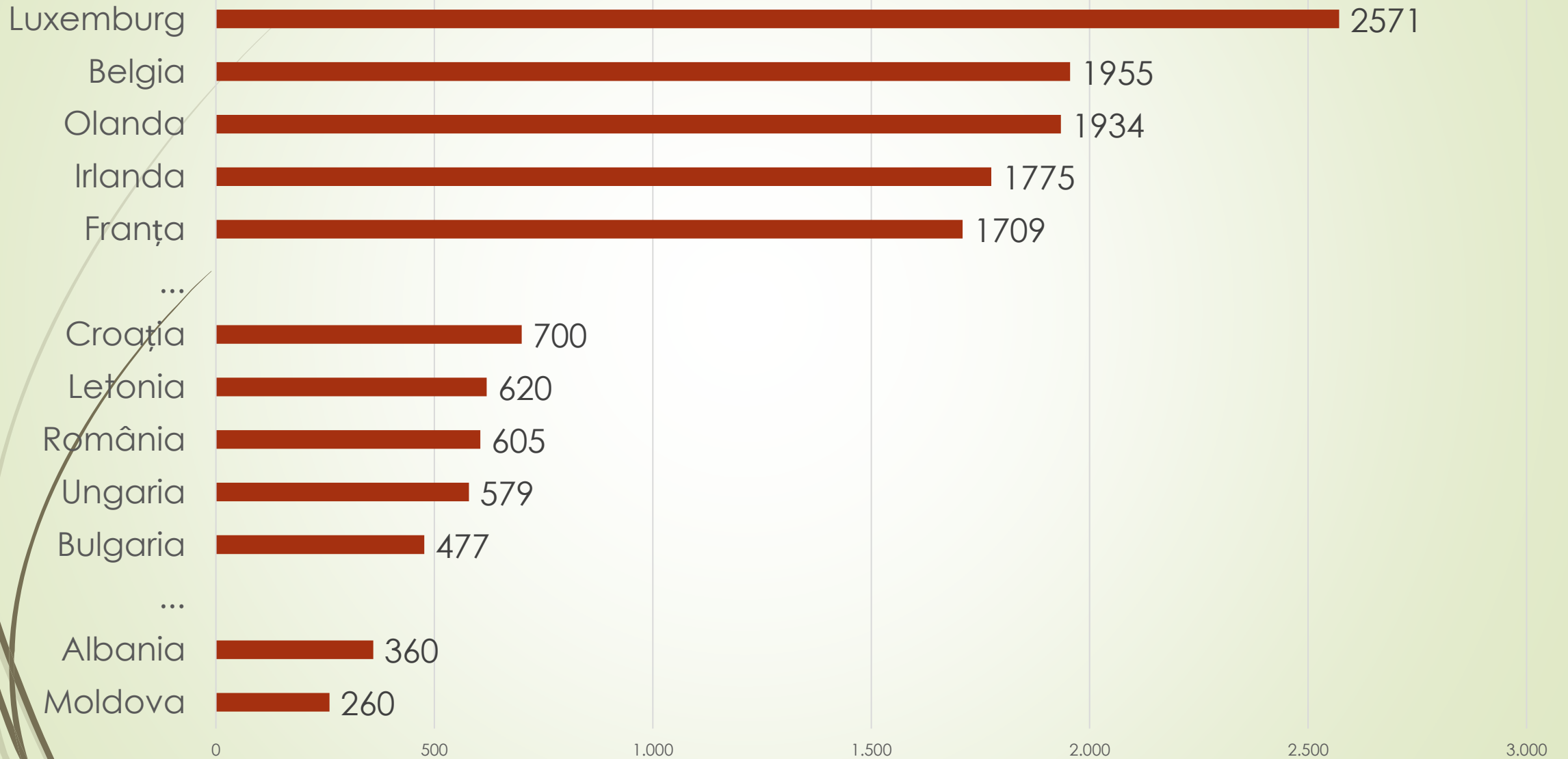

Salariul minim în Uniunea Europeană

Suport pentru trasarea politicilor de protecție a salariaților în Moldova în contextul procesului de aderare la UE

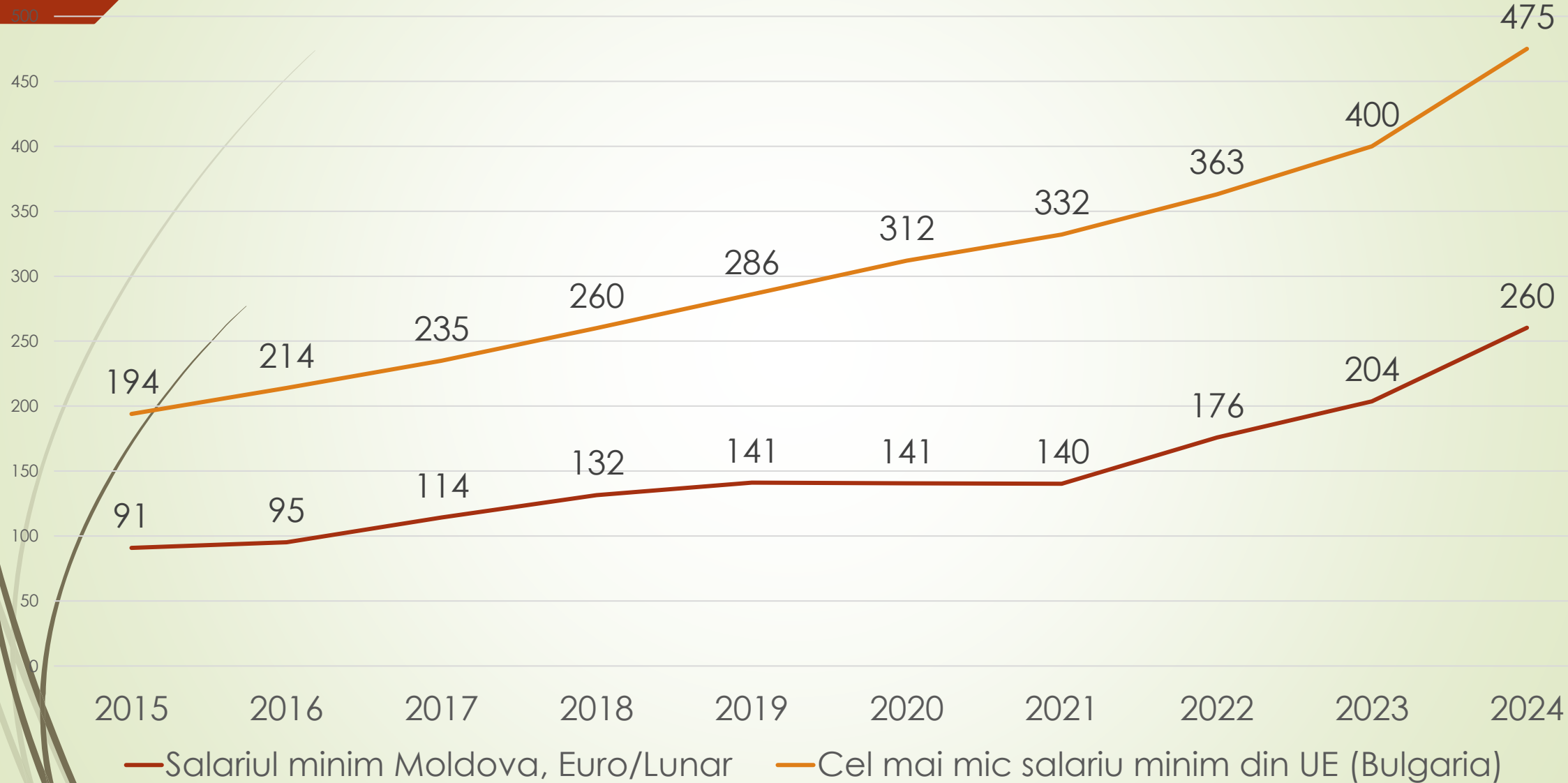
Salariul minim în țările Uniunii Europene, Euro/lunar

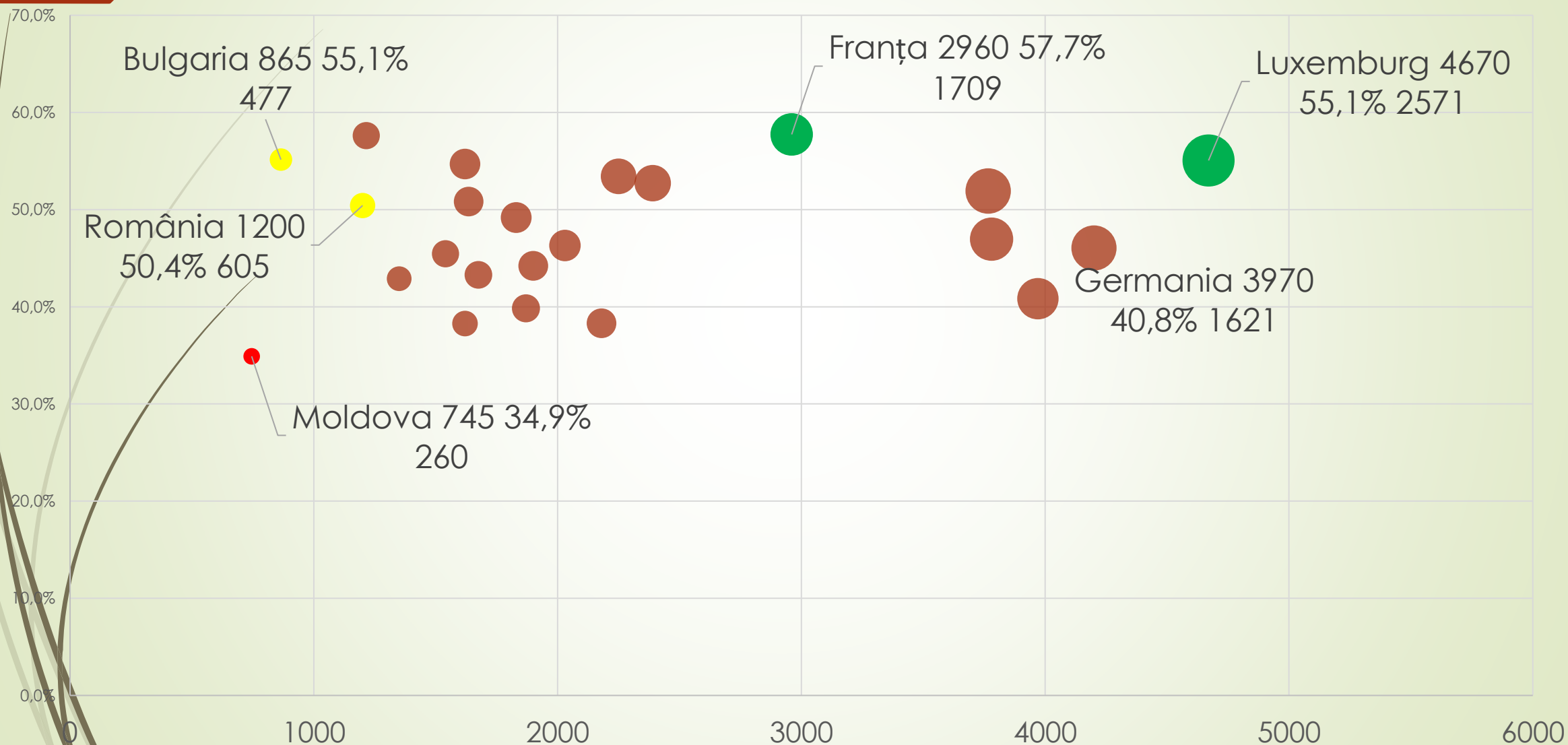
Protecția salariaților cu venituri mici în țările din Uniunea Europeană

Grupe de țări, după nivelul de protecție a salariaților cu venituri mici	Raport Salariul minim / Salariul Mediu
Țări cu nivel Înalt de Protecție Franța, Croația, Bulgaria, Luxemburg, Portugalia, Slovenia, Spania, Belgia, Grecia, România	50,0% - 57,7%
Țări cu nivel Mediu de Protecție Cehia, Irlanda, Cipru, Olanda, Slovacia, Lituania, Estonia, Ungaria, Germania.	40,0% - 50,0%
Țări cu nivel Scăzut de Protecție Polonia, Malta, Letonia	38,0% - 40,0%
Republica Moldova	35,0%

Salariul minim în Moldova comparativ cu cel mai mic salariul minim în Uniunea Europeană (Bulgaria), EURO/Lunar

Corelația din Salariul minim, Salariul mediu și Raportul dintre ele în țările din Uniunea Europeană și Moldova

Politici de ajustare a salariului minim în Moldova în conformitate cu practicile Uniunii Europene

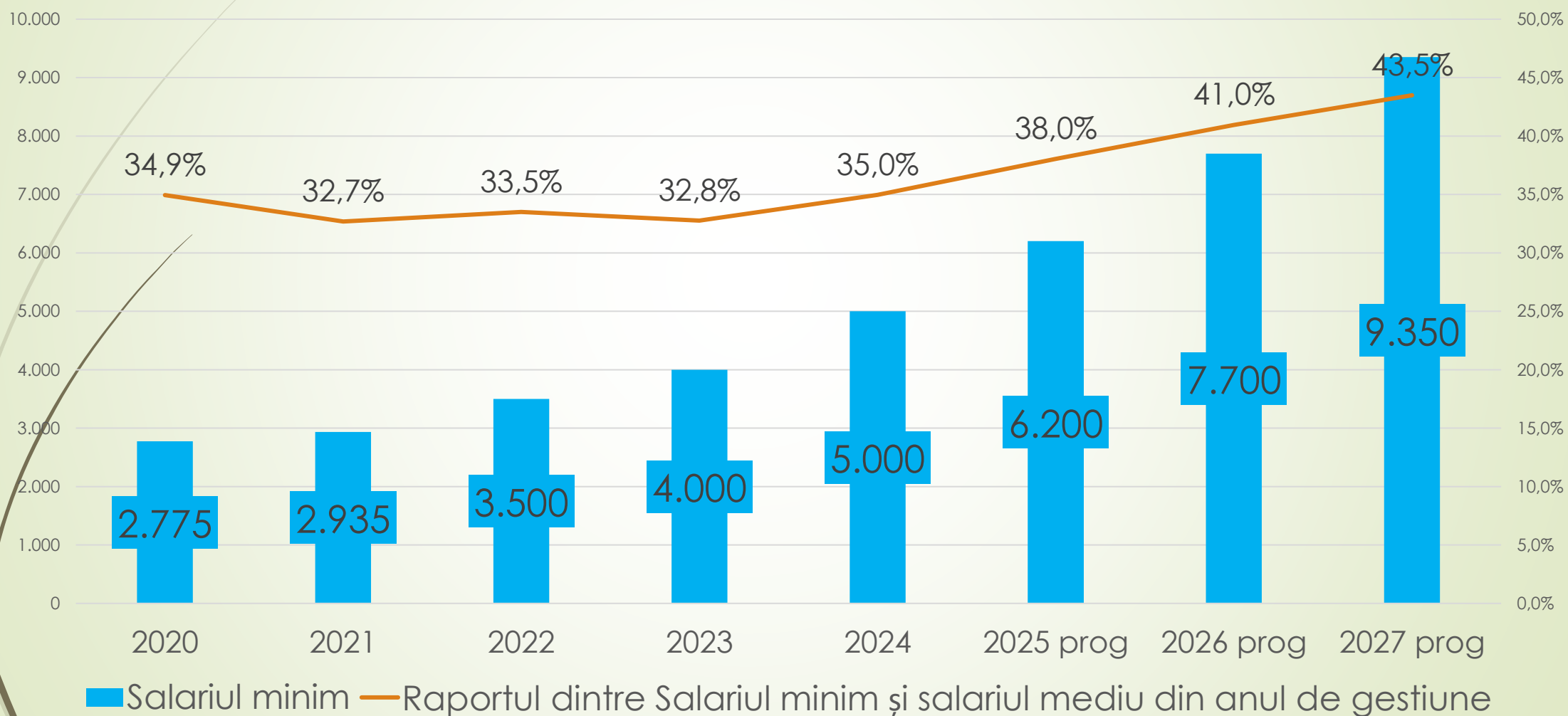
Ajustarea salariului minim în Moldova la politicile Uniunii Europene

- ▶ Salariul minim în Republica Moldova va fi ajustat anual astfel încât către anul 2030 el să constituie 50% din Salariul mediu pe economie
  - ▶ Graficul de ajustare, trebuie să prevadă o creștere treptată a raportului dintre salariul minim și salariul mediu, în prima perioadă cu 3 p.p. anual, iar în faza finală cu 2 p.p. pe an
  - ▶ REMARCĂ: Doar în 2026, noi vom atinge raportul deja stabilit în anii 2015-2018
- ▶ Pentru protecția celor cu venituri mici va fi implementat un mecanism suplimentar, care va prevedea că majorarea salariului minim nu trebuie să fie mai mic, decât rata inflației din anul precedent
- ▶ Guvernul va implementa politici de stimulente fiscale, pentru sectoarele vulnerabile
  - ▶ Sectoarele sau regiunile vulnerabile din punct de vedere a remunerării muncii, sunt acelea, unde salariul mediu este cu cel puțin 30% mai mic decât salariul mediu pe economie

Graficul de ajustare a Salariului minim în Republica Moldova

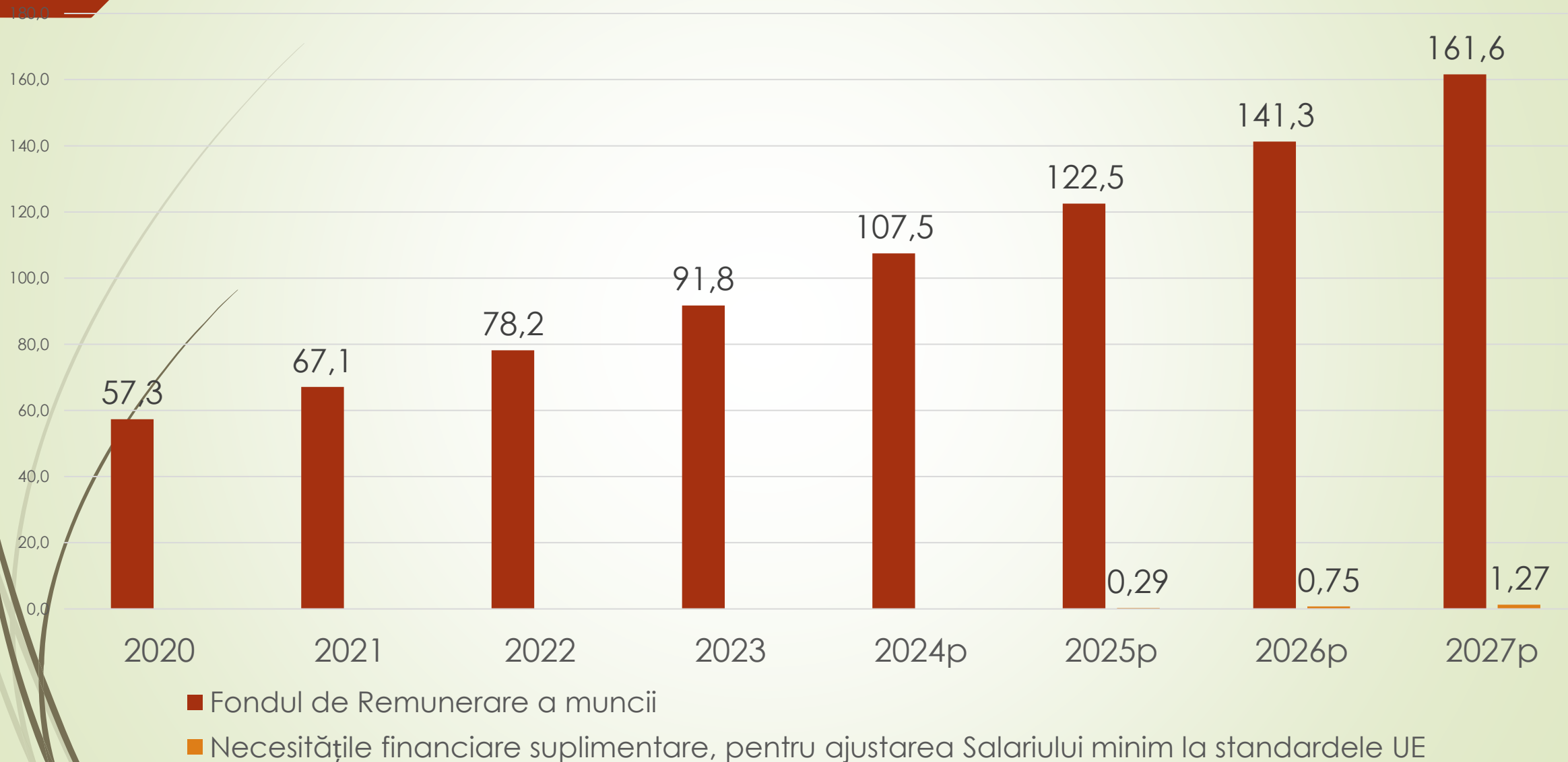
Anul	Raportul limită dintre Salariul minim și salariul mediu pe economie
2023	32,4%
2024	35,0%
2025	38,0%
2026	41,0%
2027	43,5%
2028	46,0%
2029	48,0%
2030	50,0%

Standarde limite de ajustare a salariului minim în Moldova în conformitate cu practicile Uniunii Europene și obiectivele Moldova 2030

Fondul de remunerare a Muncii și necesitățile suplimentare pentru ajustare a salariului minim la standardele UE către anul 2030, miliarde Lei

Impactul financiar suplimentar, pentru ajustarea salariului minim la standardele Uniunii Europene

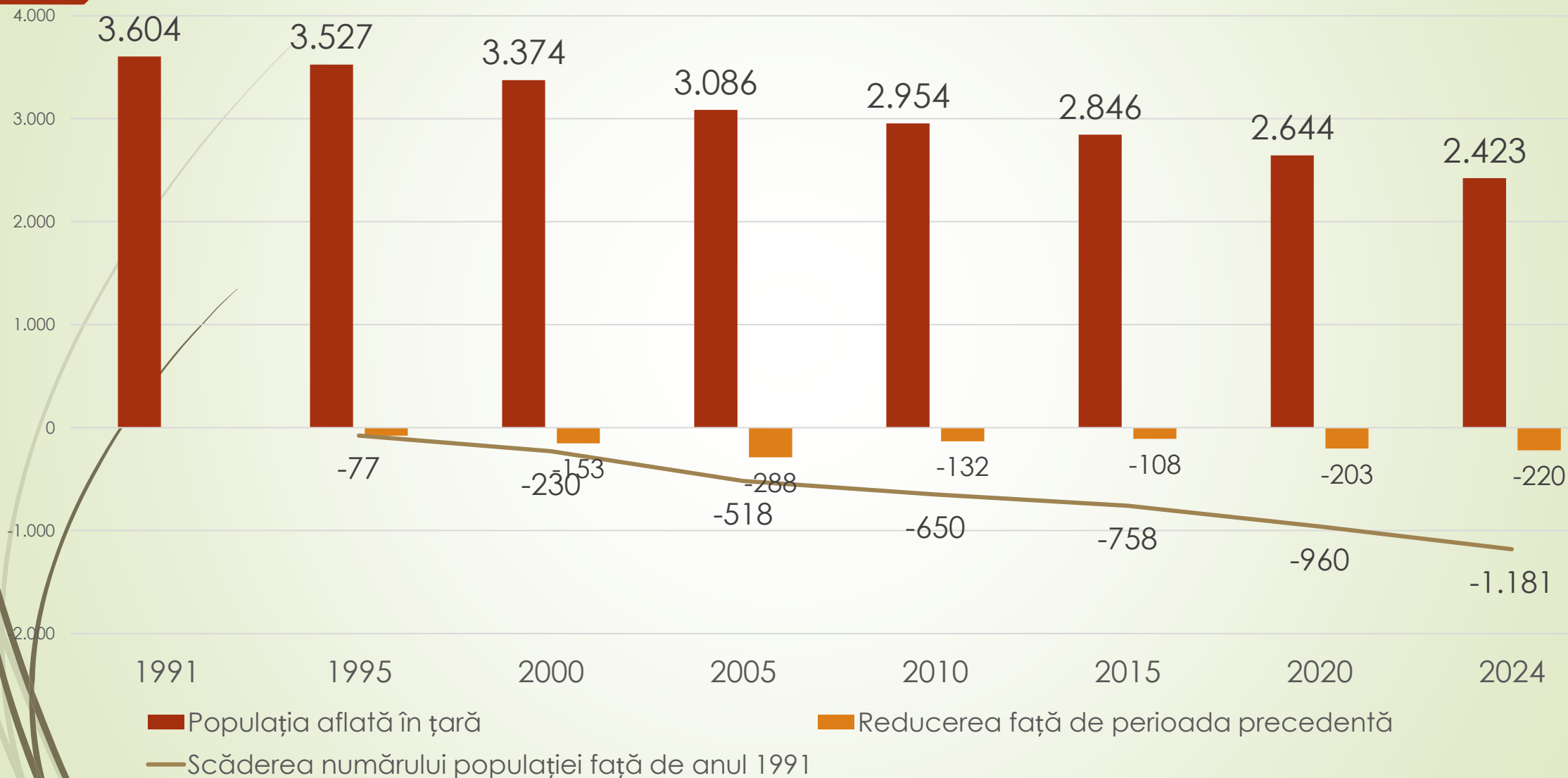
- ▶ Pentru atingerea obiectivelor de ajustare a salariului minim la standardele UE către anul 2023, este necesar ca în 2025 salariul minim să fie fixat la nivel de 6.200 lei, ceea ce va constitui 38,0% din salariul mediu pe economie
- ▶ Resursele financiare suplimentare pentru ajustarea salariului minim pentru anul 2025 vor constitui 290 milioane lei, sau 0,2% din fondul de remunerare a muncii
- ▶ În mod firesc salariul mediu la cei mai prost plătiți 10% din salariați, care și reprezintă angajații asupra cărora are efect salariul minim în 2025 va constitui 5.820 lei/lunar
- ▶ Salariul minim garantat va majora acest minim cu 380 lei/lunar până la 6.200 lei/lunar
- ▶ Din majorarea de 1.200 lei/lunar a salariului minim, aproape 70% este acoperit de majorarea firească a salariilor din Moldova și 30% este determinat de efectul stabilirii salariului minim

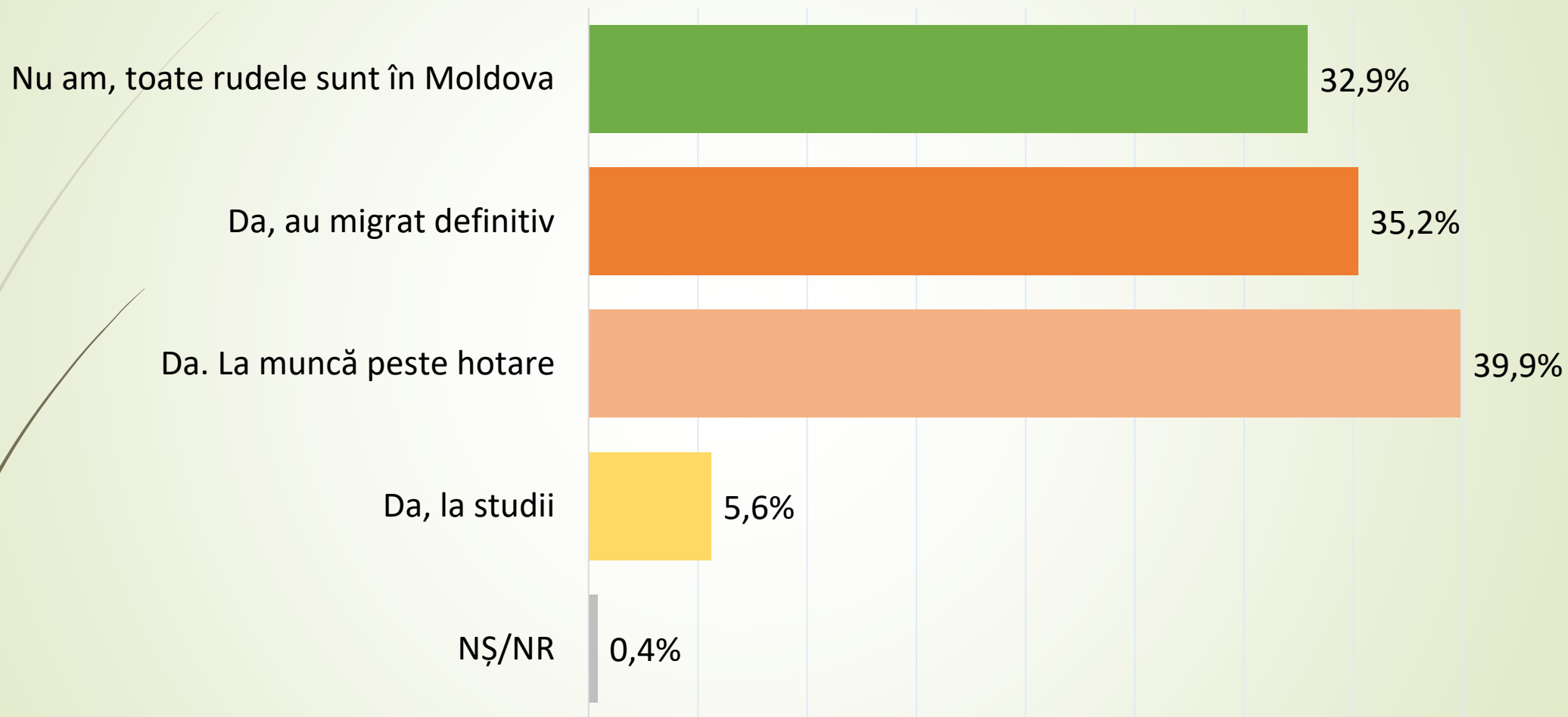
Procesele demografice în Republica Moldova

Veniturile mici, factor de bază, care a influențat și influențează procesele demografice în Moldova și migrația populației

Populația Republicii Moldova aflată în țară (malul drept al Nistrului), mii persoane

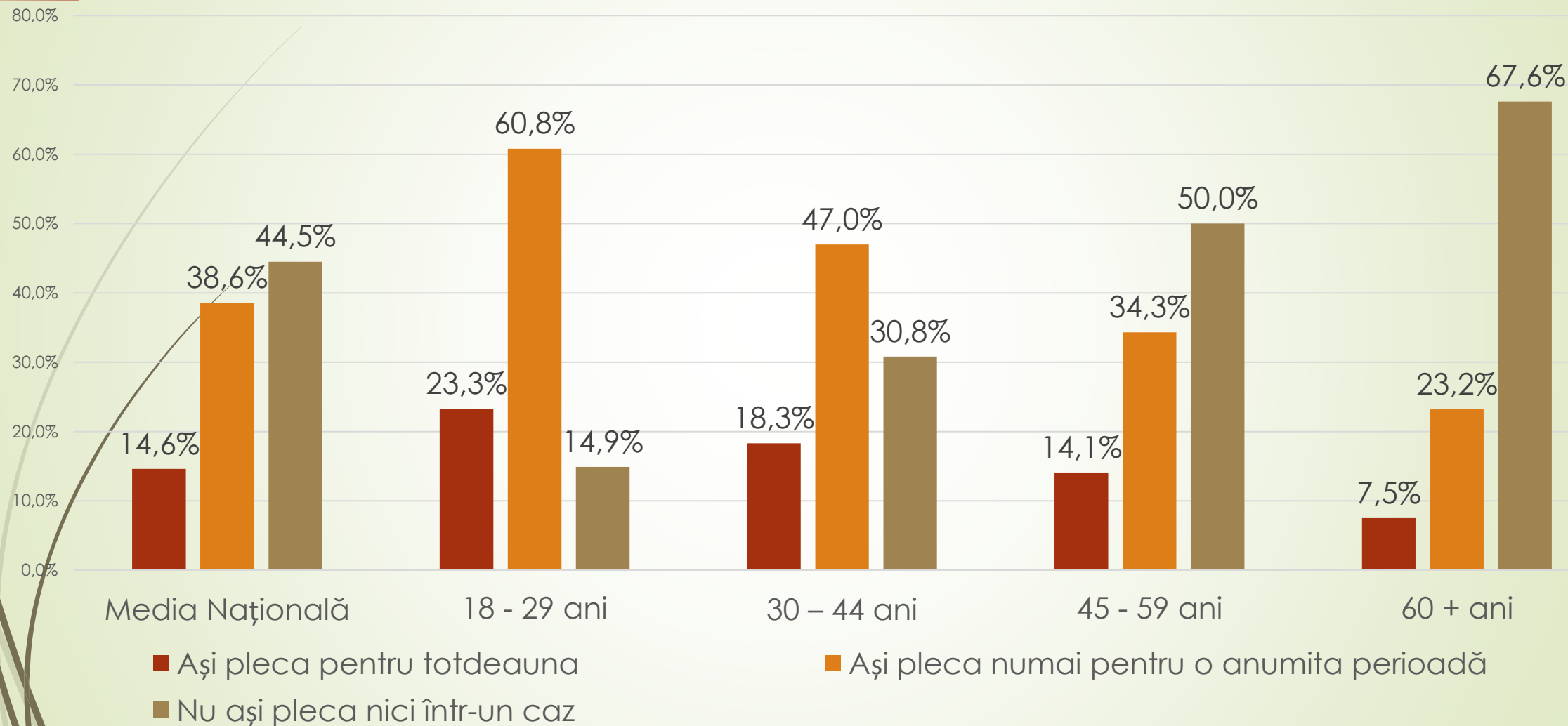

Dumneavoastră aveți rude apropiate de gradul I, peste hotare (soț/soție, frate/soră, fiu/fiică, mamă/tată)?

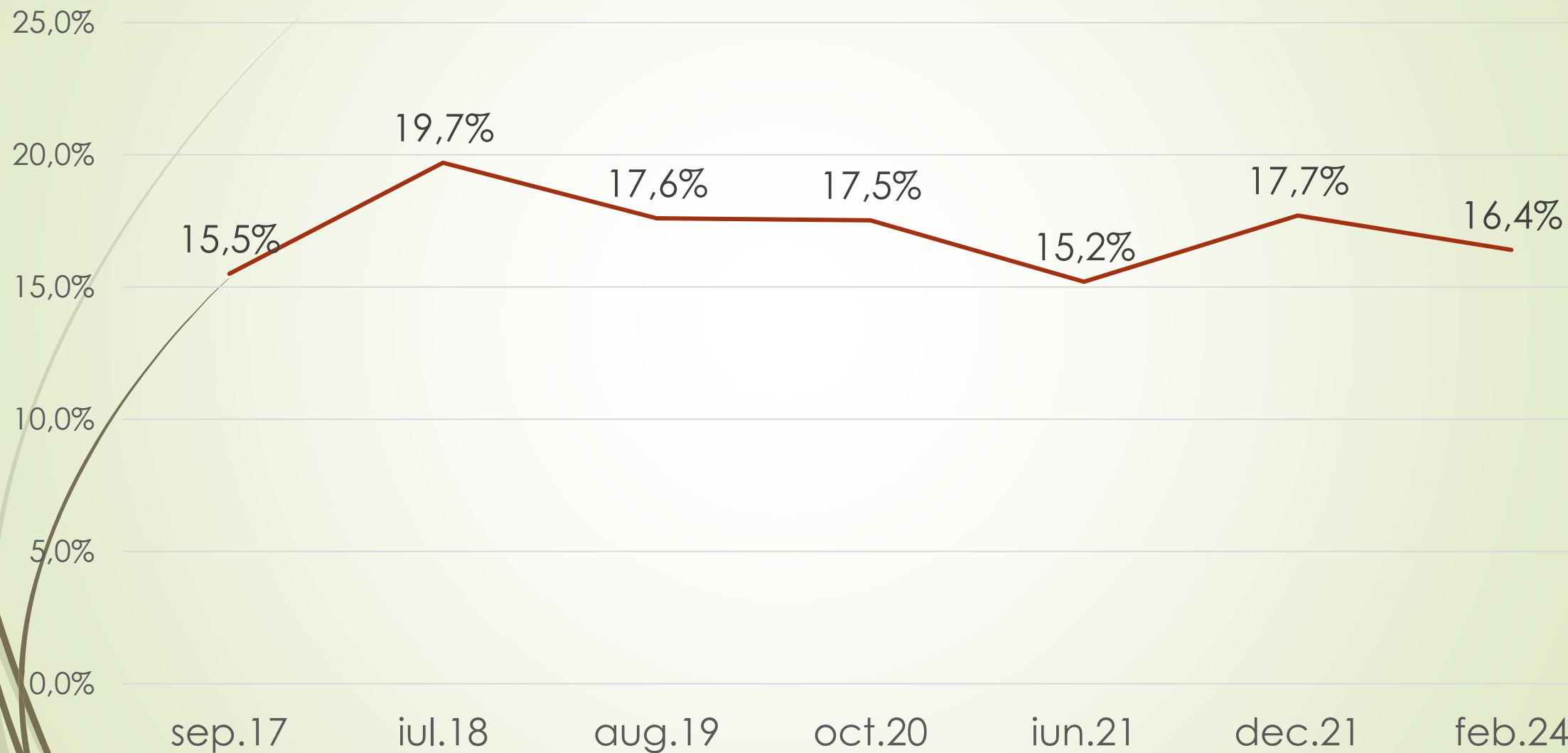
NOTĂ: Vorbitorii de română au mai multe rude la muncă peste hotare (43,7%/27,7%), iar vorbitorii de rusă mai multe rude care au migrat definitiv (42,1%/33,1%)

Dacă ați avea o șansă reală de a pleca din Moldova, cum ați proceda?

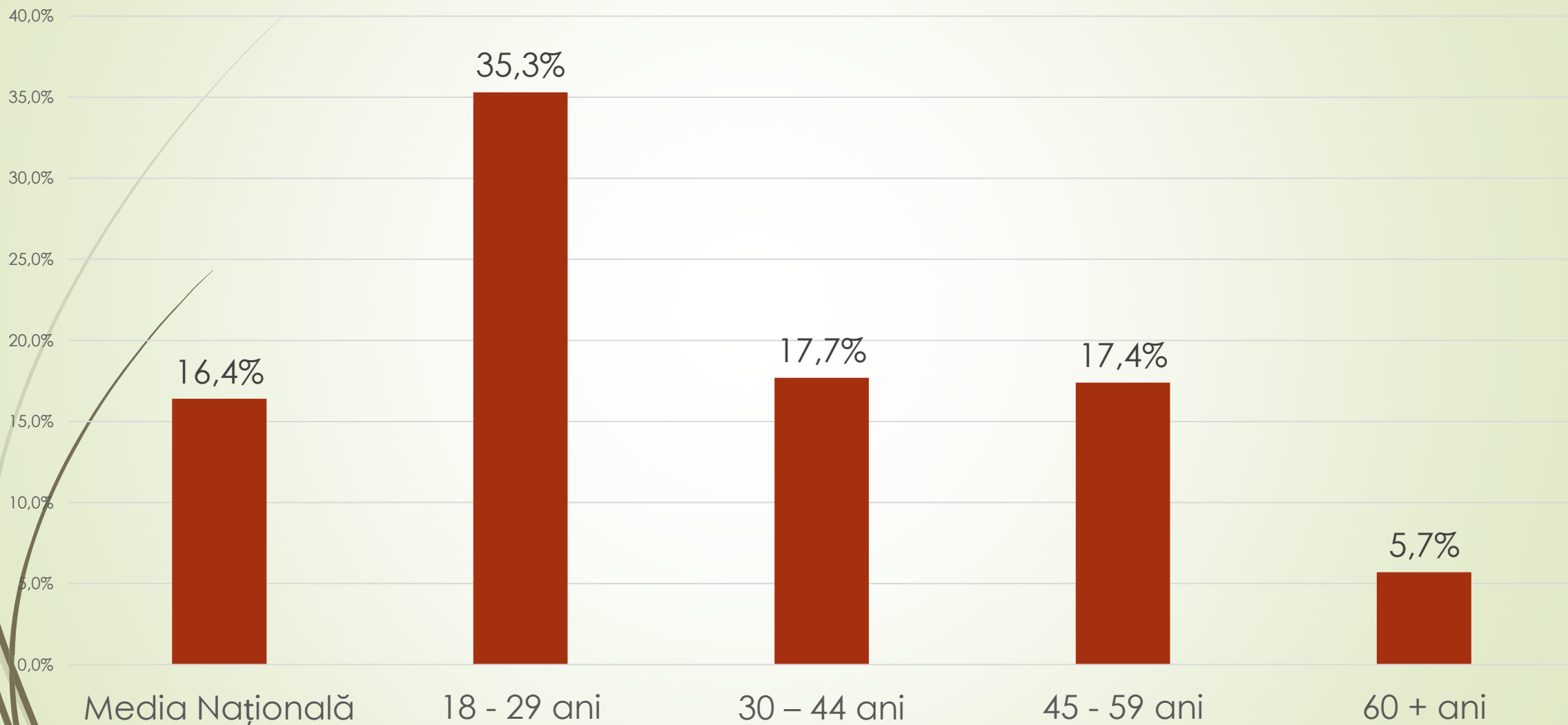

NOTĂ: Tinerii (18-29 ani) în proporție de 85% sunt gata să plece peste hotare

Moldovenii care intenționează să plece peste hotare în următoarele 6 luni

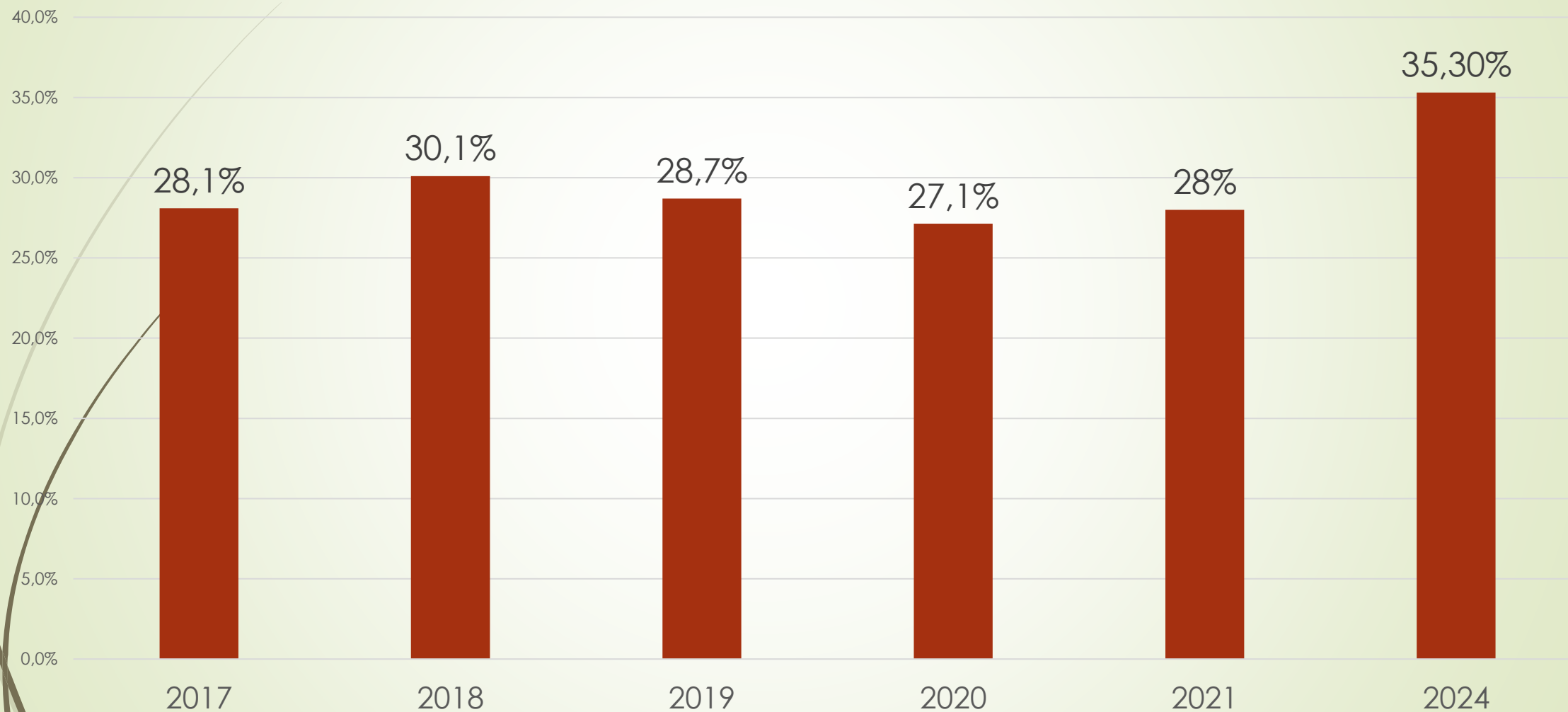

Intenția de a pleca peste hotare în următoarele 6 luni în dependență de vârstă, Anul 2024

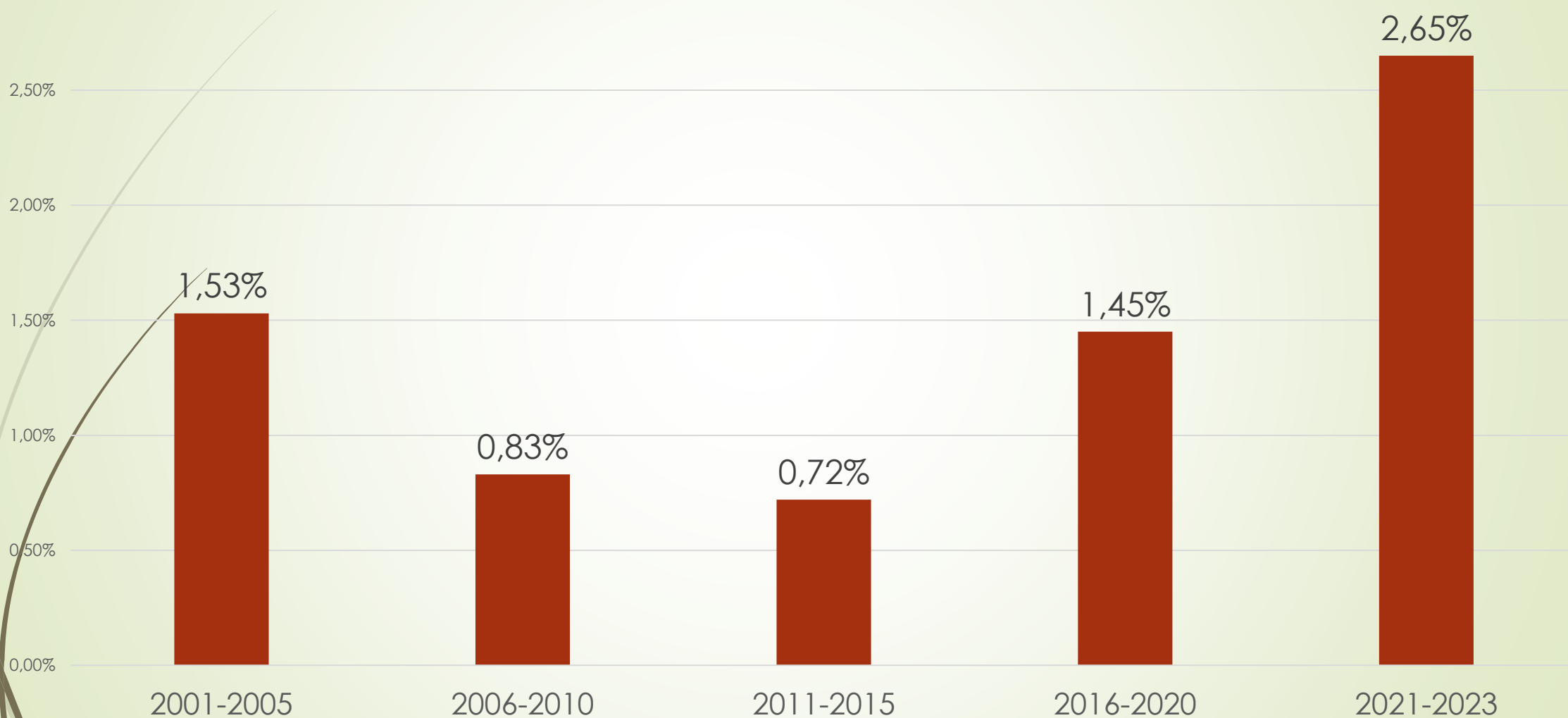

Intenția de a pleca peste hotare în următoarele 6 luni la tineri (18-29 ani)

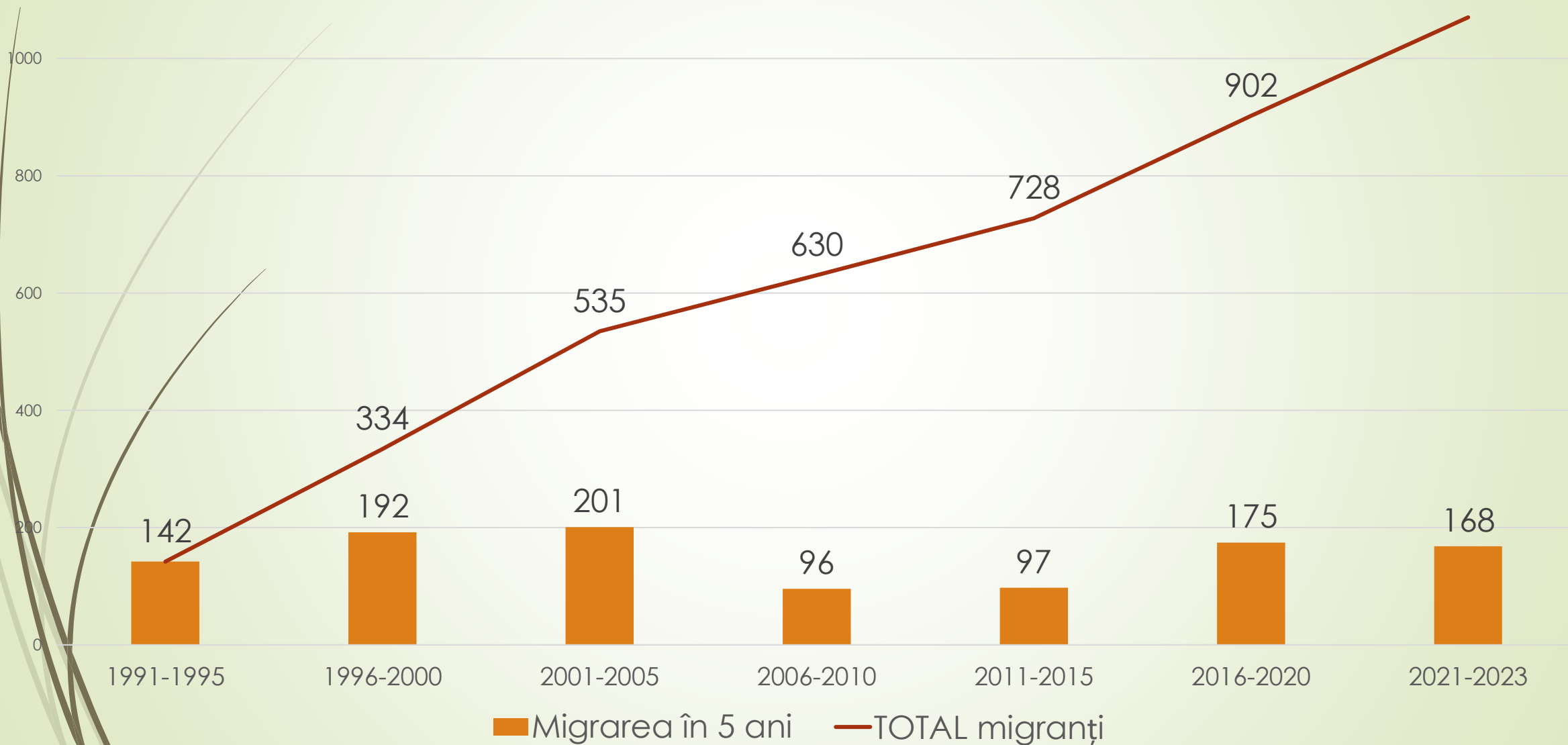
Emigrația populației din Moldova (media anuală)

3,00%

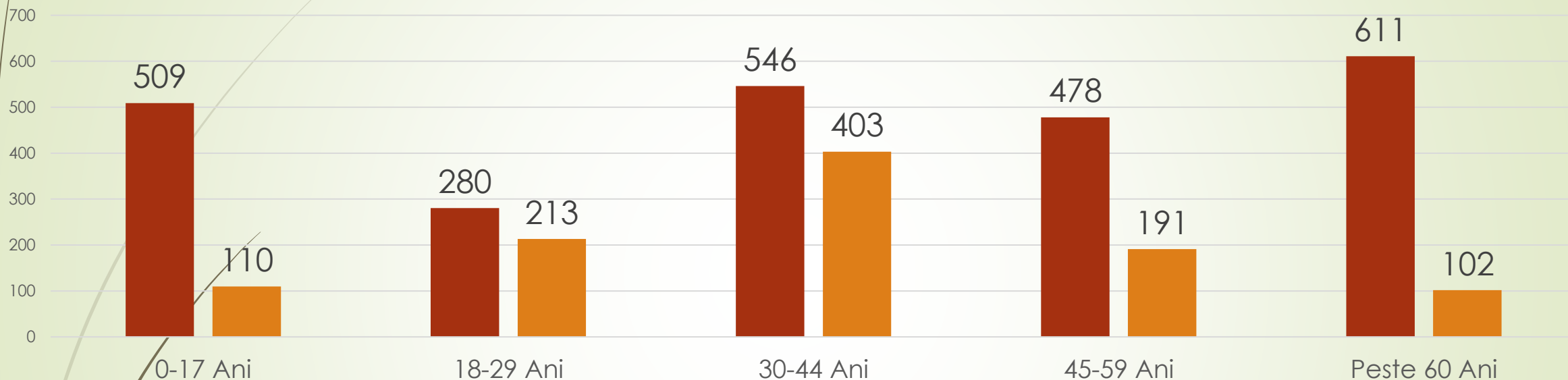

Migrația populației peste hotarele țării, mii persoane

1200

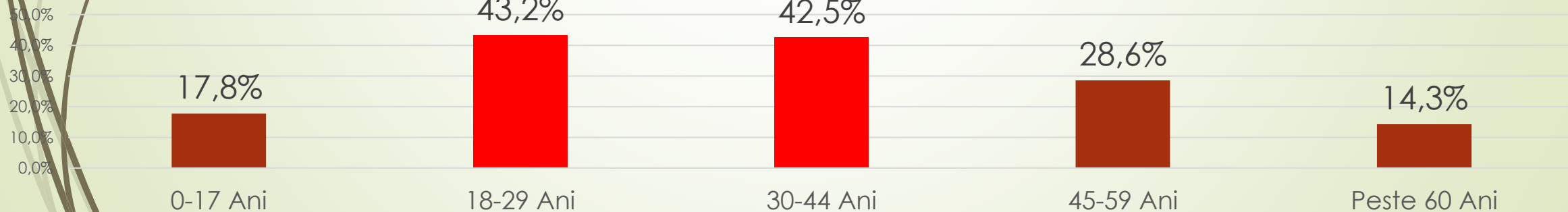

Populația pe grupe de vârstă din țară și stabilită peste hotare, mii

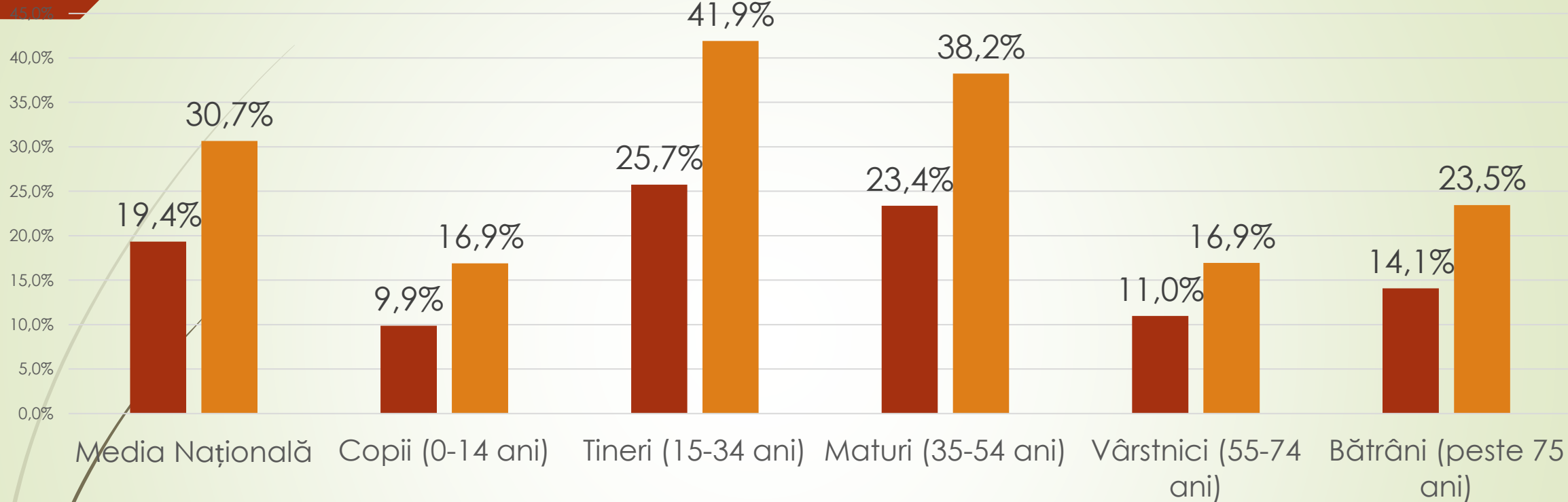
■ În țară ■ Peste Hotare

Ponderea celor de peste Hotare

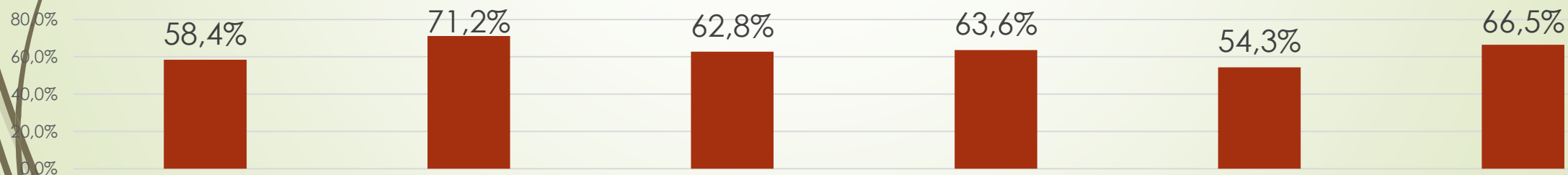

Ponderea celor plecați peste hotare

(2024 față de 2014)

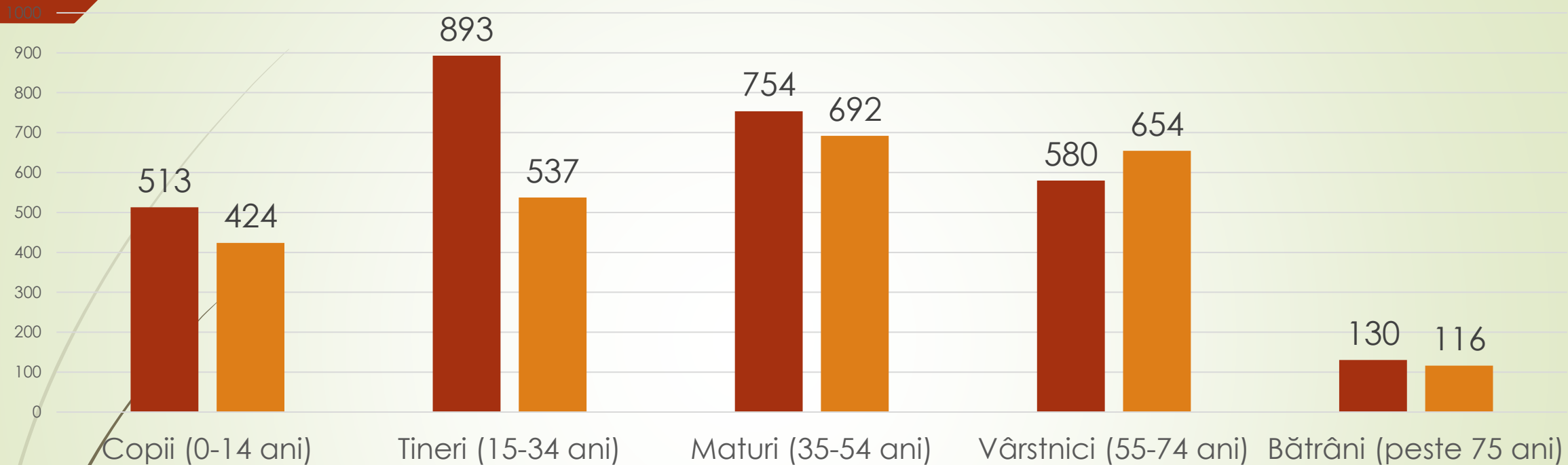
■ 2014 ■ 2024

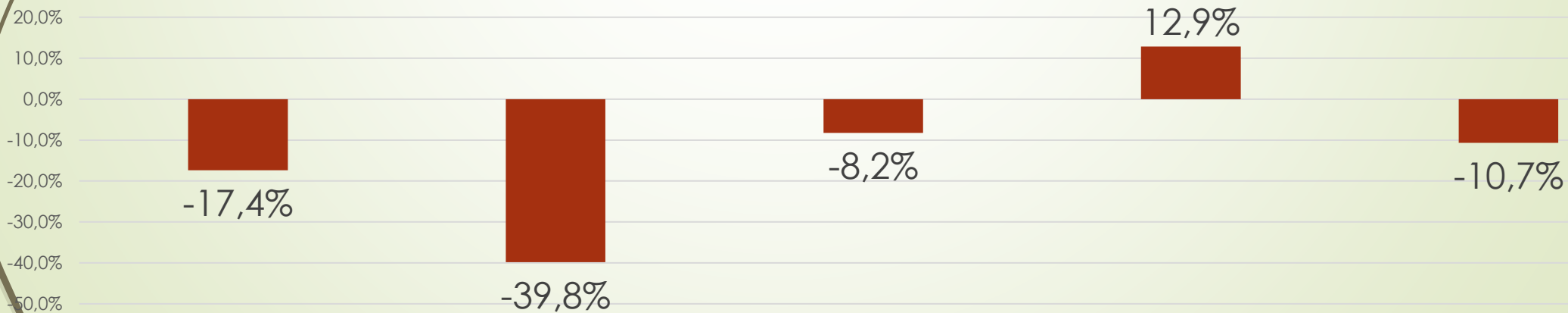
■ Creșterea în 10 ani

Modificarea numărului populației în ultimii 10 ani, mii

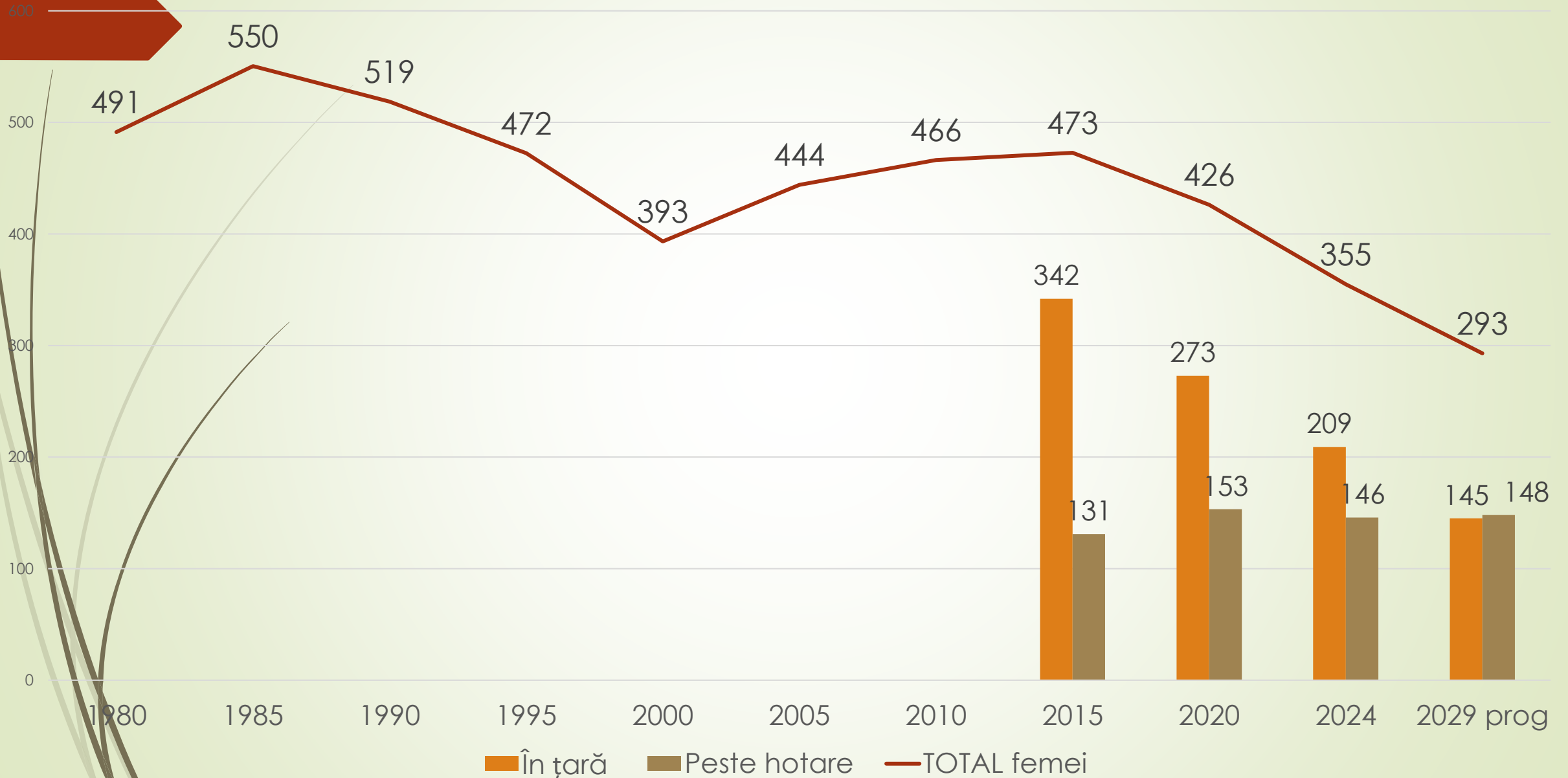
(cei prezenți în țară 2024 față de 2014)

■ 2014 ■ 2024

Numărul femeilor de vârstă 20-34 ani, mii

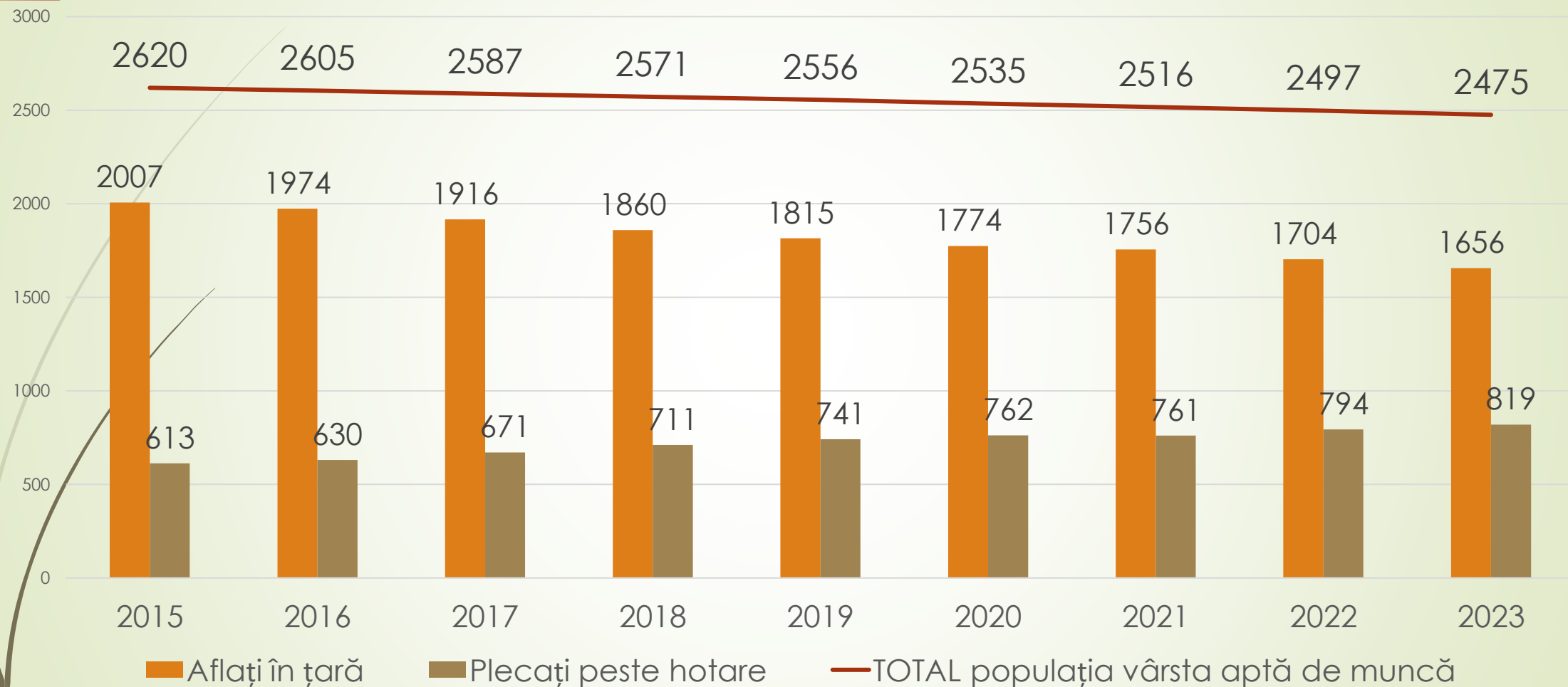

Migrația forței de muncă din Moldova
și îmbătrânirea resurselor de muncă
rămase în țară

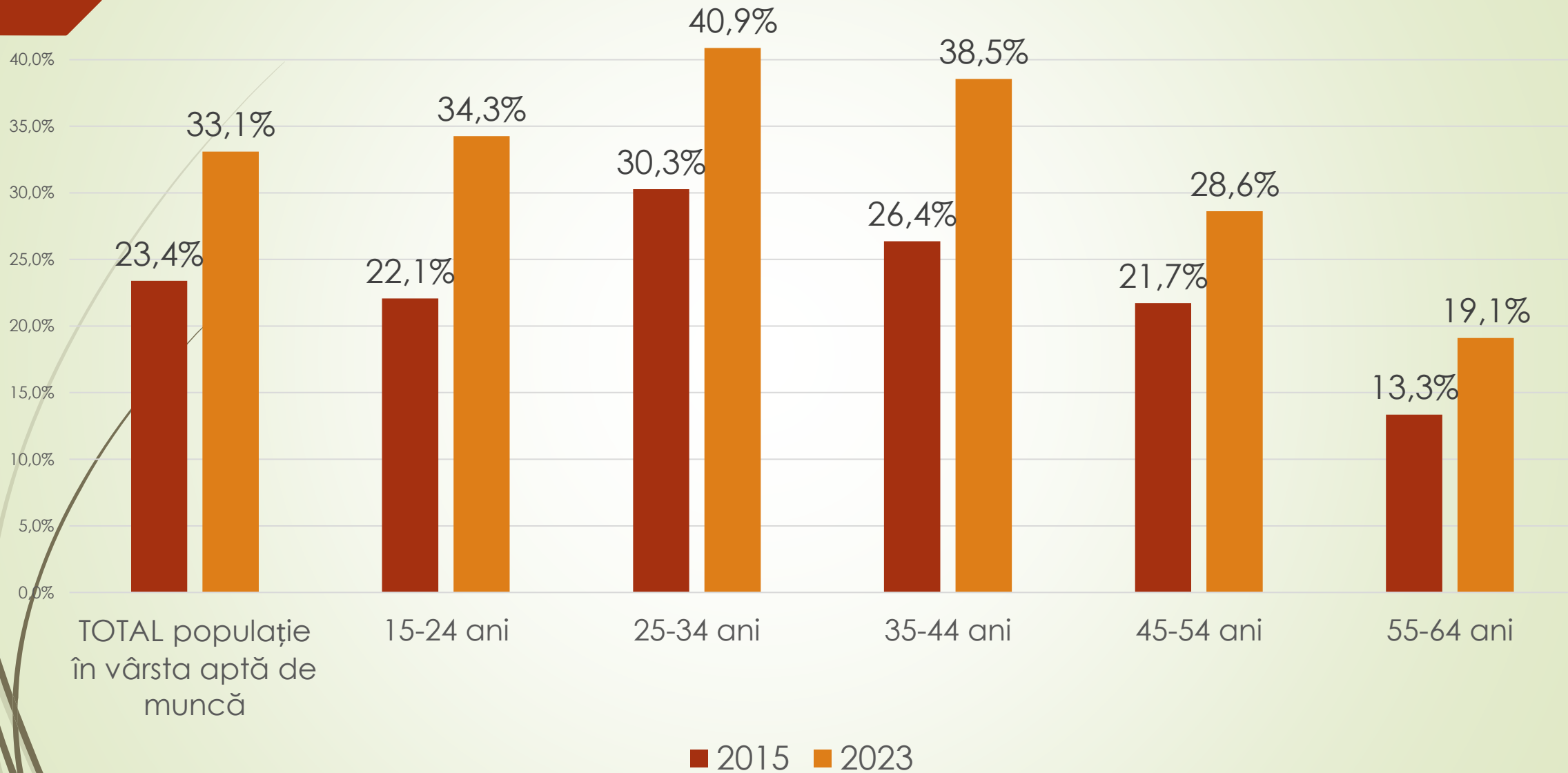
Populația în vârstă aptă de muncă (15-64 ani) după locul aflării lor, mii persoane

NOTĂ: ponderea celor plecați peste hotare a crescut de la 23,4% în 2015 la 33,1% în 2023

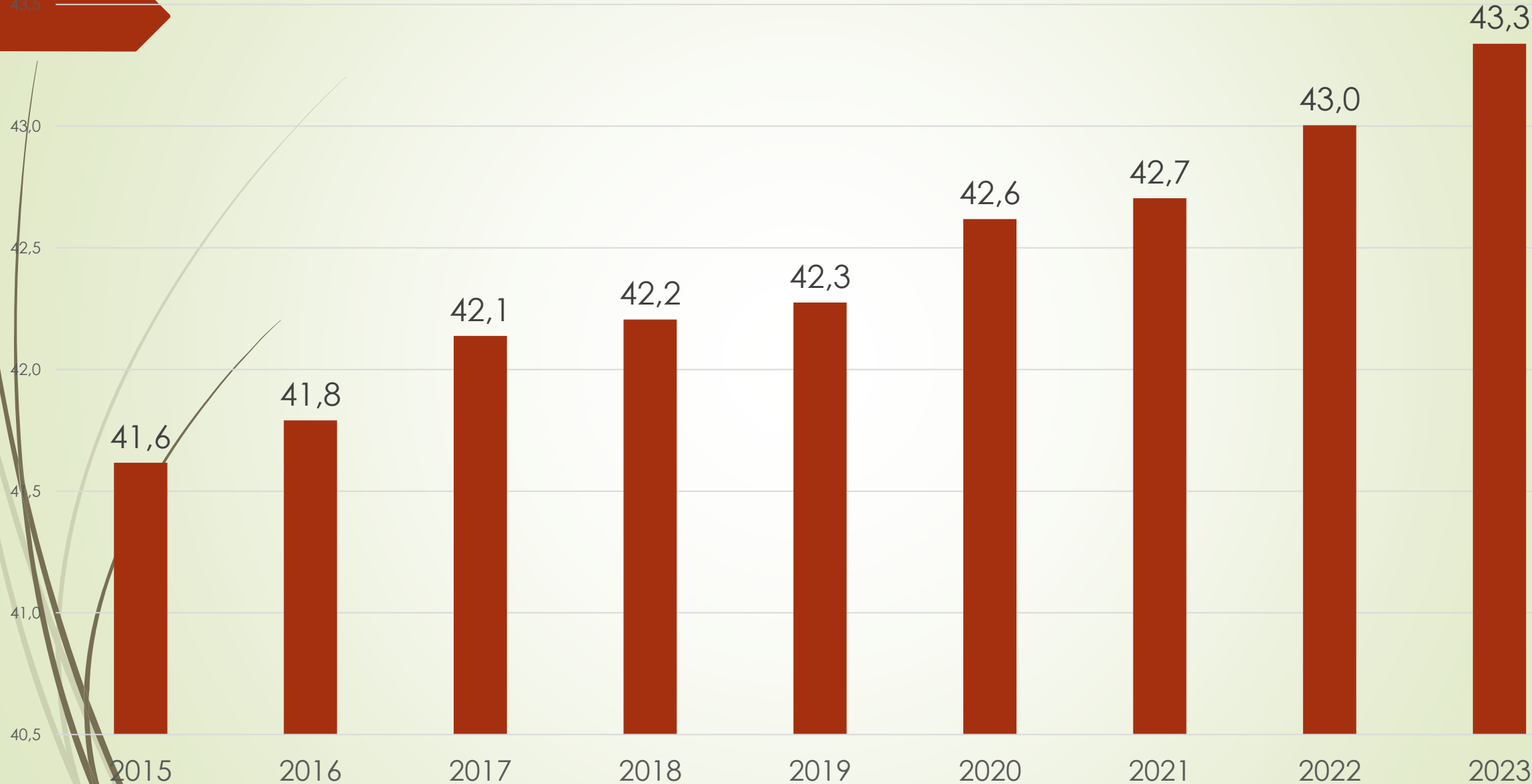
Ponderea celor plecați peste hotare din totalul populației

45,0%

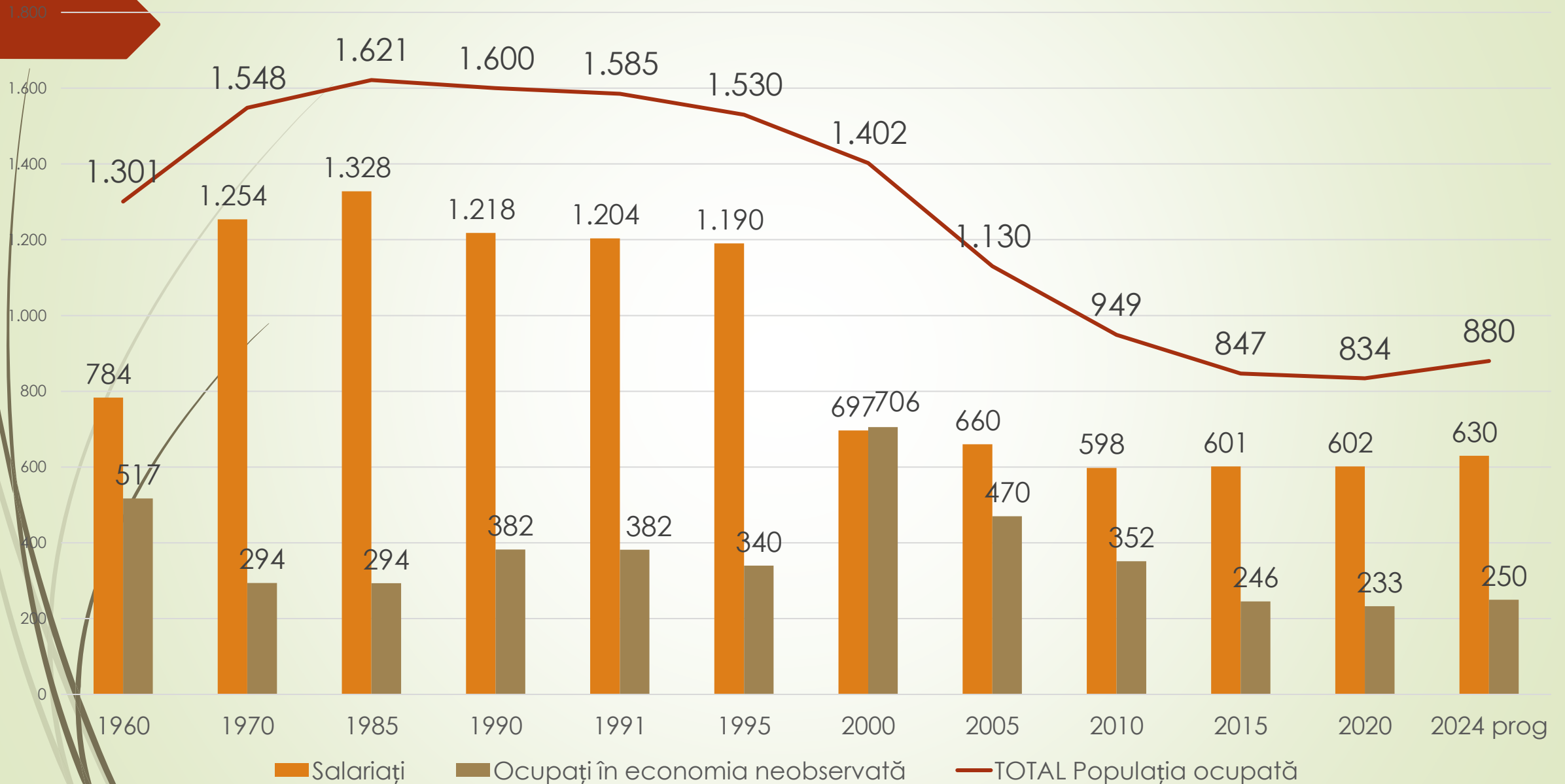
Vârsta medie a unui salariat din Republica Moldova

43,5

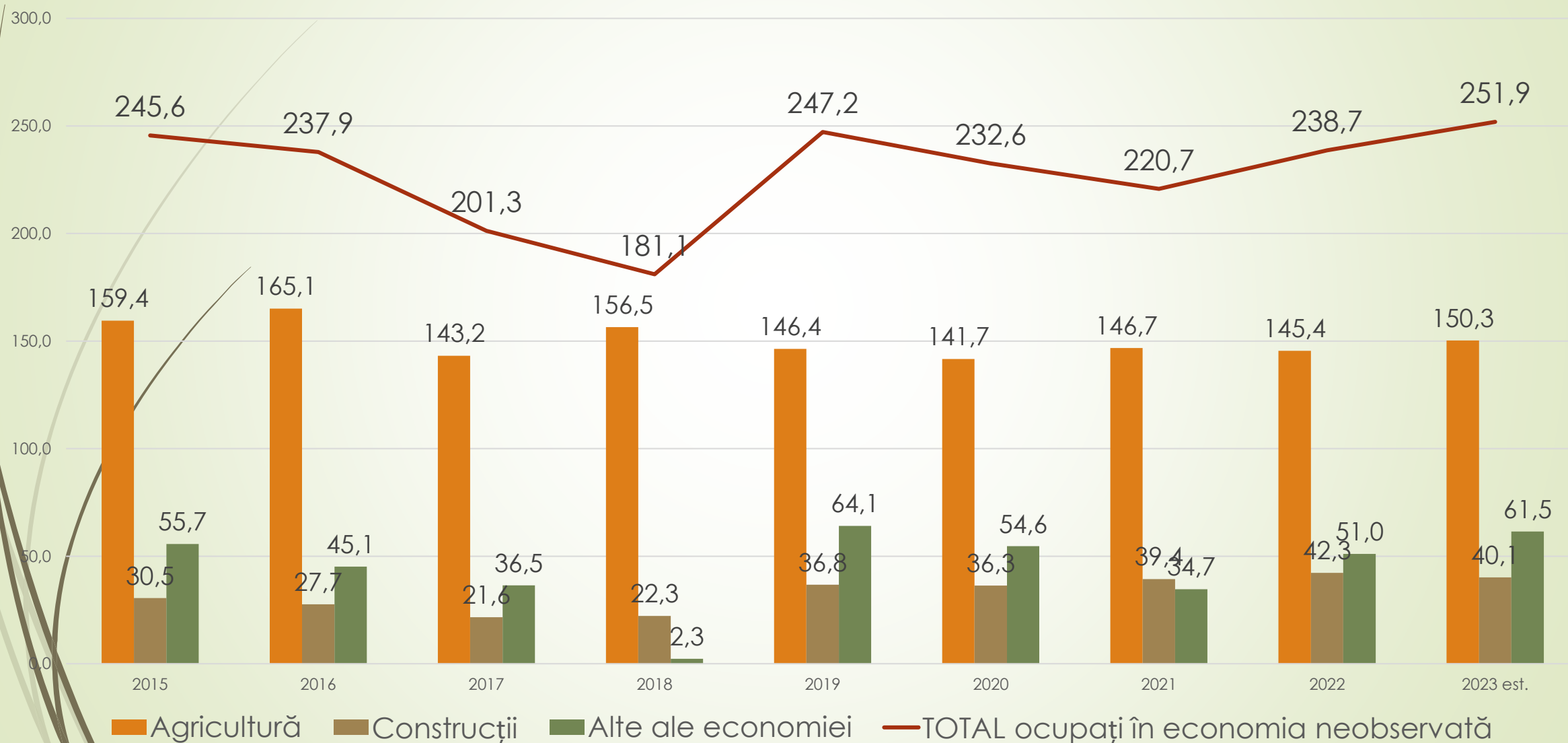

43,3

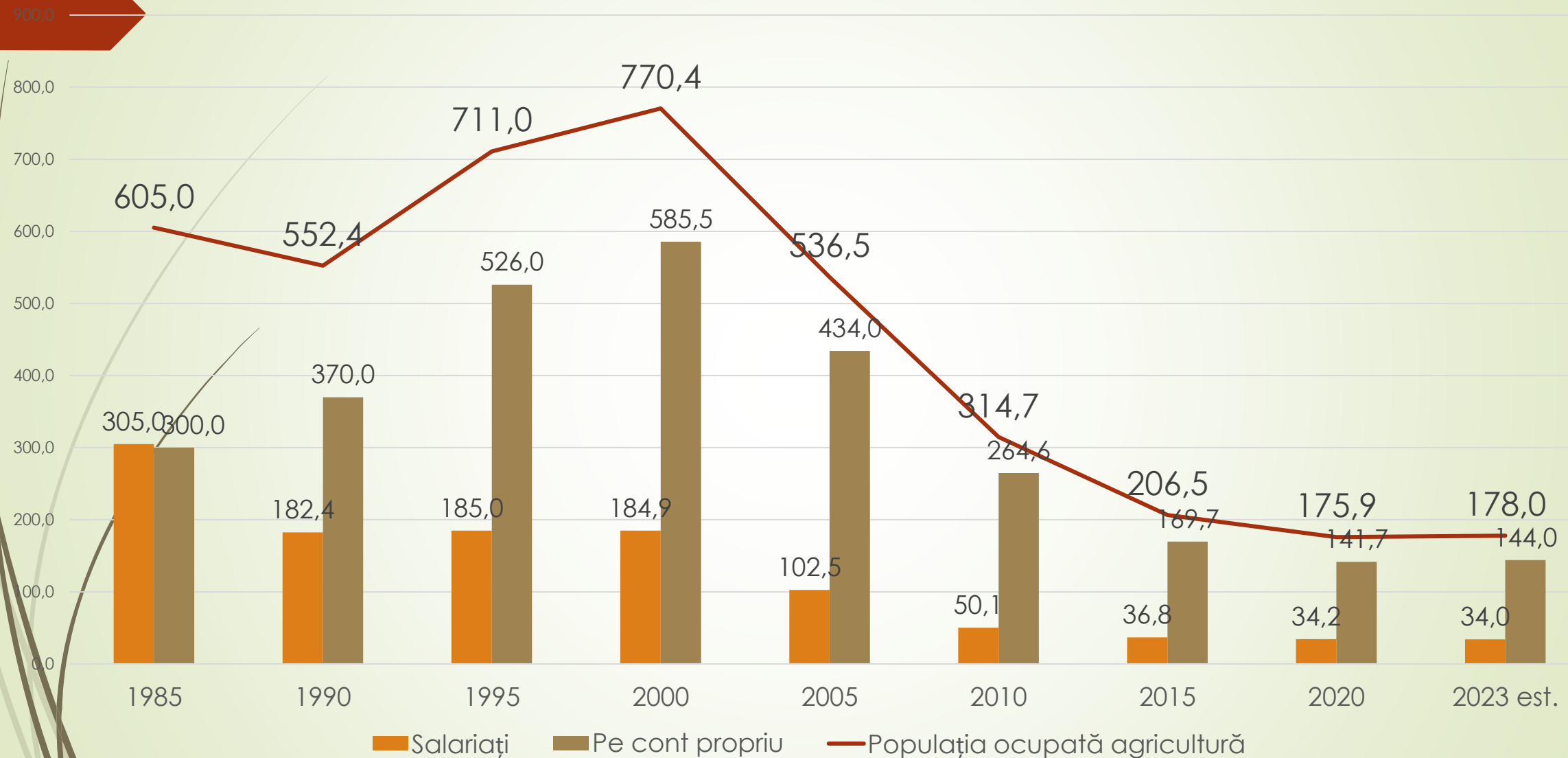
Populația ocupată din Republica Moldova, mii persoane

Repartizarea populației ocupate în economia neobservată, mii persoane

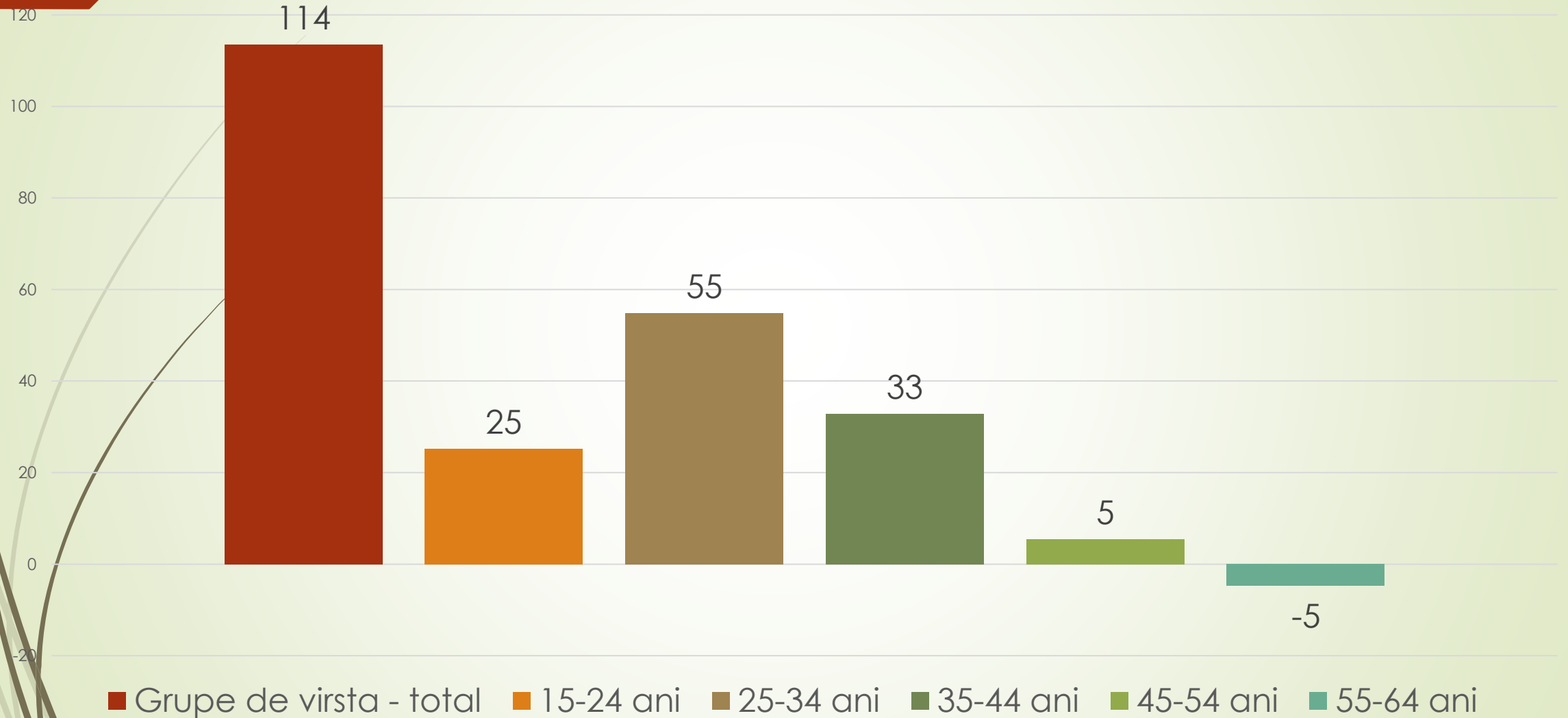

Populația ocupată din agricultură, mii persoane

NOTĂ: Salariați în Agricultură, minimul în 2010 – 16% în prezent 2023 – 19%

Populația în vârstă aptă de muncă plecată peste hotare în ultimii 5 ani, mii persoane

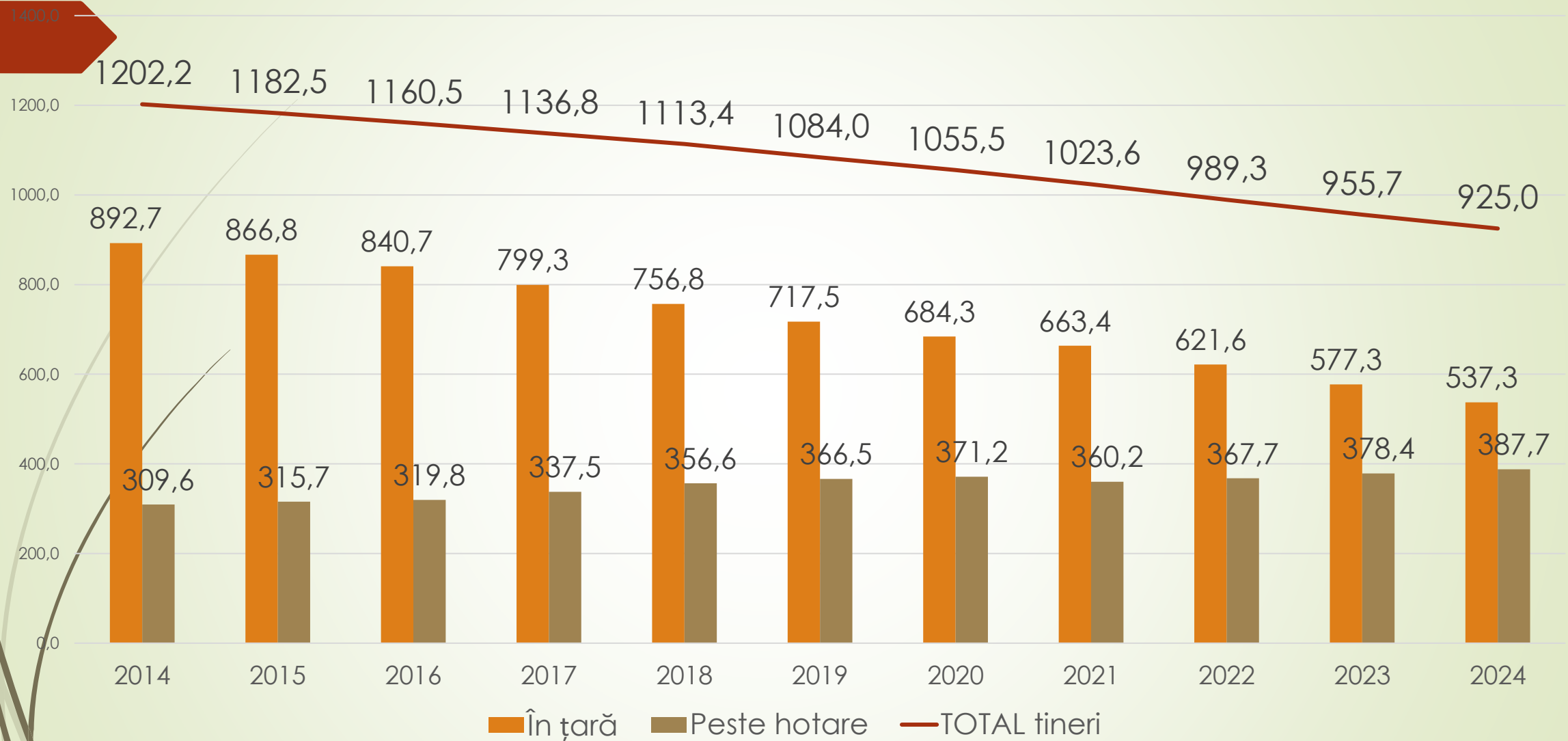

Tinerii în Republica Moldova

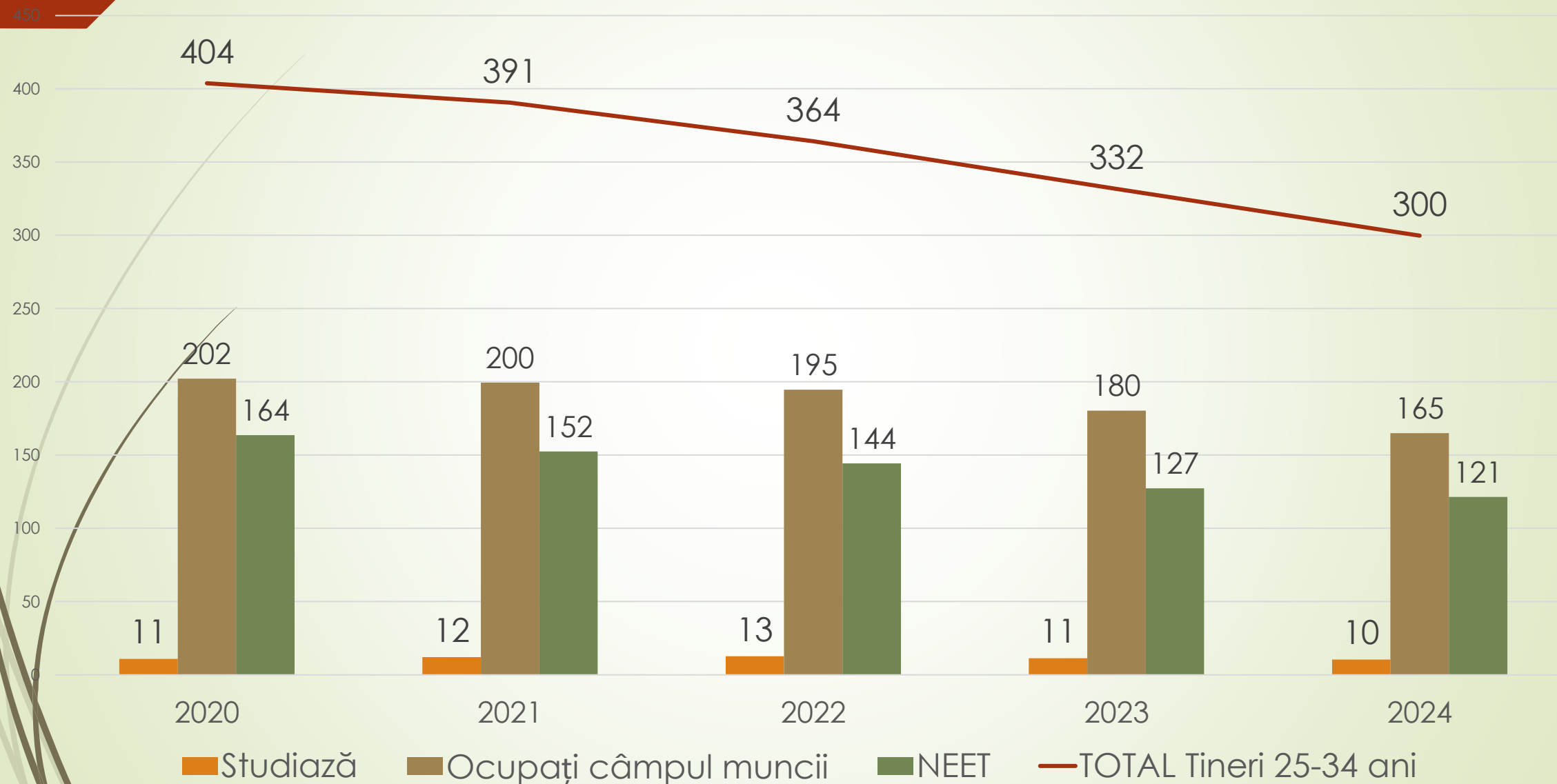

Tinerii (15-34 ani) din Republica Moldova (malul drept Nistru), mii

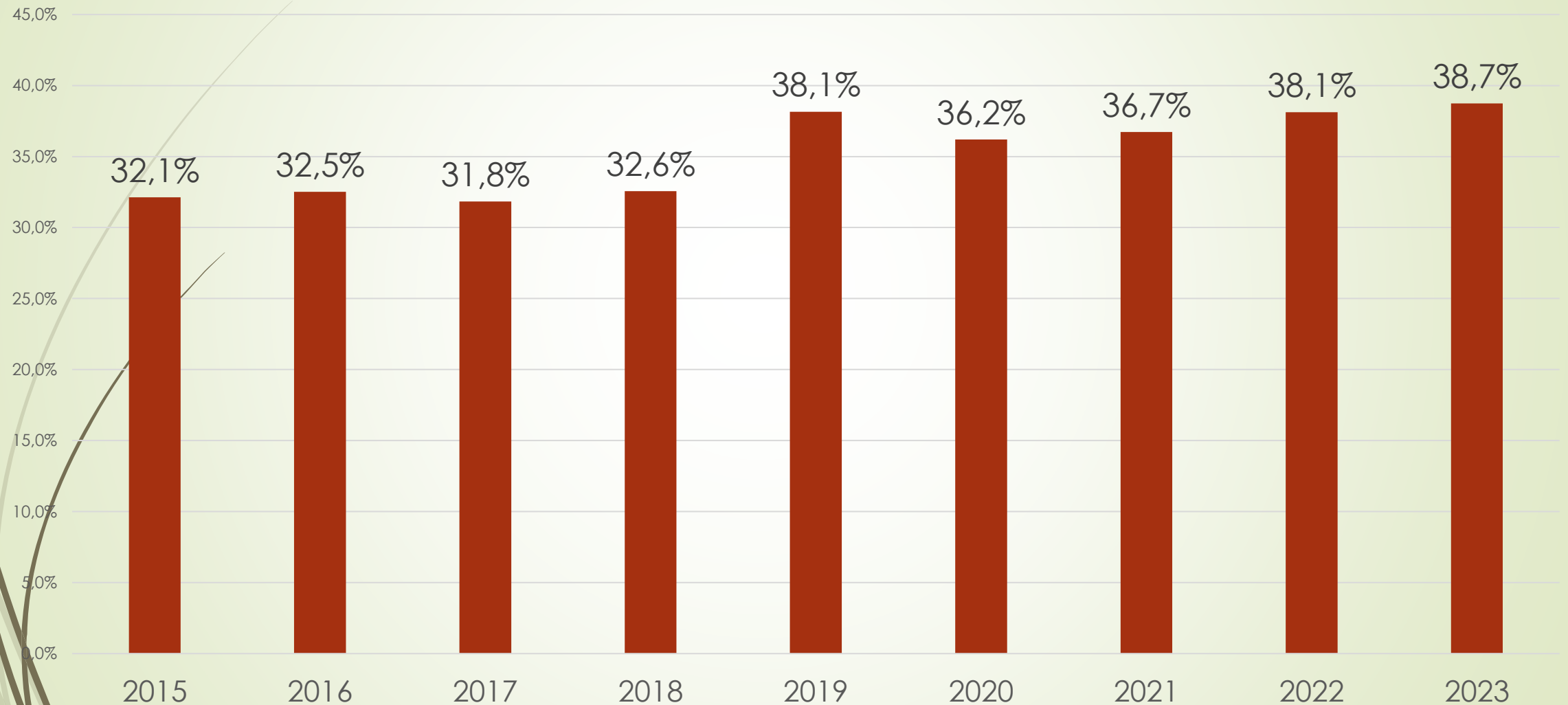

NOTĂ: Ponderea celor plecați 2014 – 25,7%, în 2024 – 41,9%
Cel mai mare val de migrare a tinerilor 2016-2017 și 2022

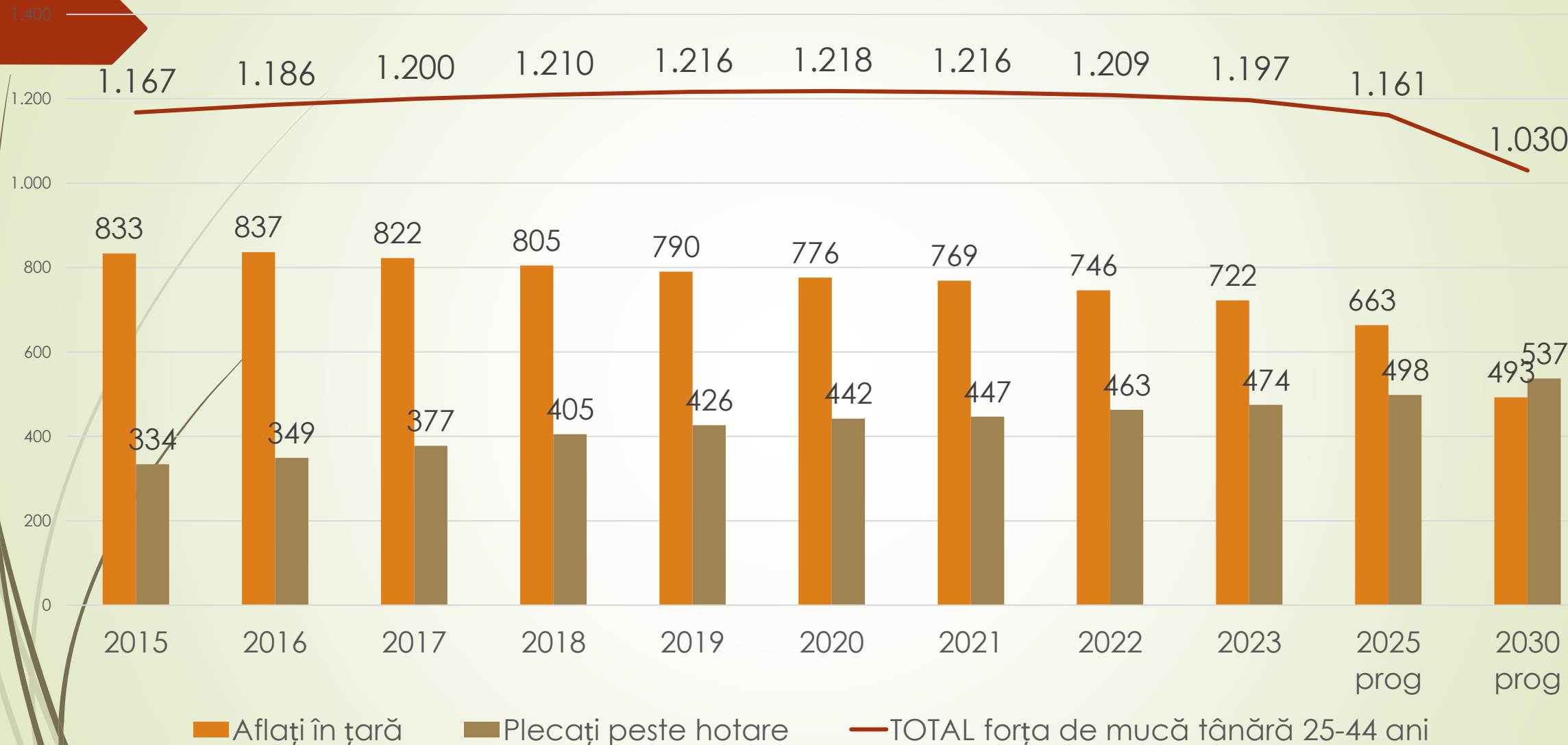
Tinerii în Moldova (25-34 ani) repartizați pe tipul de ocupație, mii persoane (Ocupați în câmpul muncii - de la 50% la 55%)

Ponderele tinerilor de 15-34 ocupați în economia națională din totalul tinerilor aflați în țară

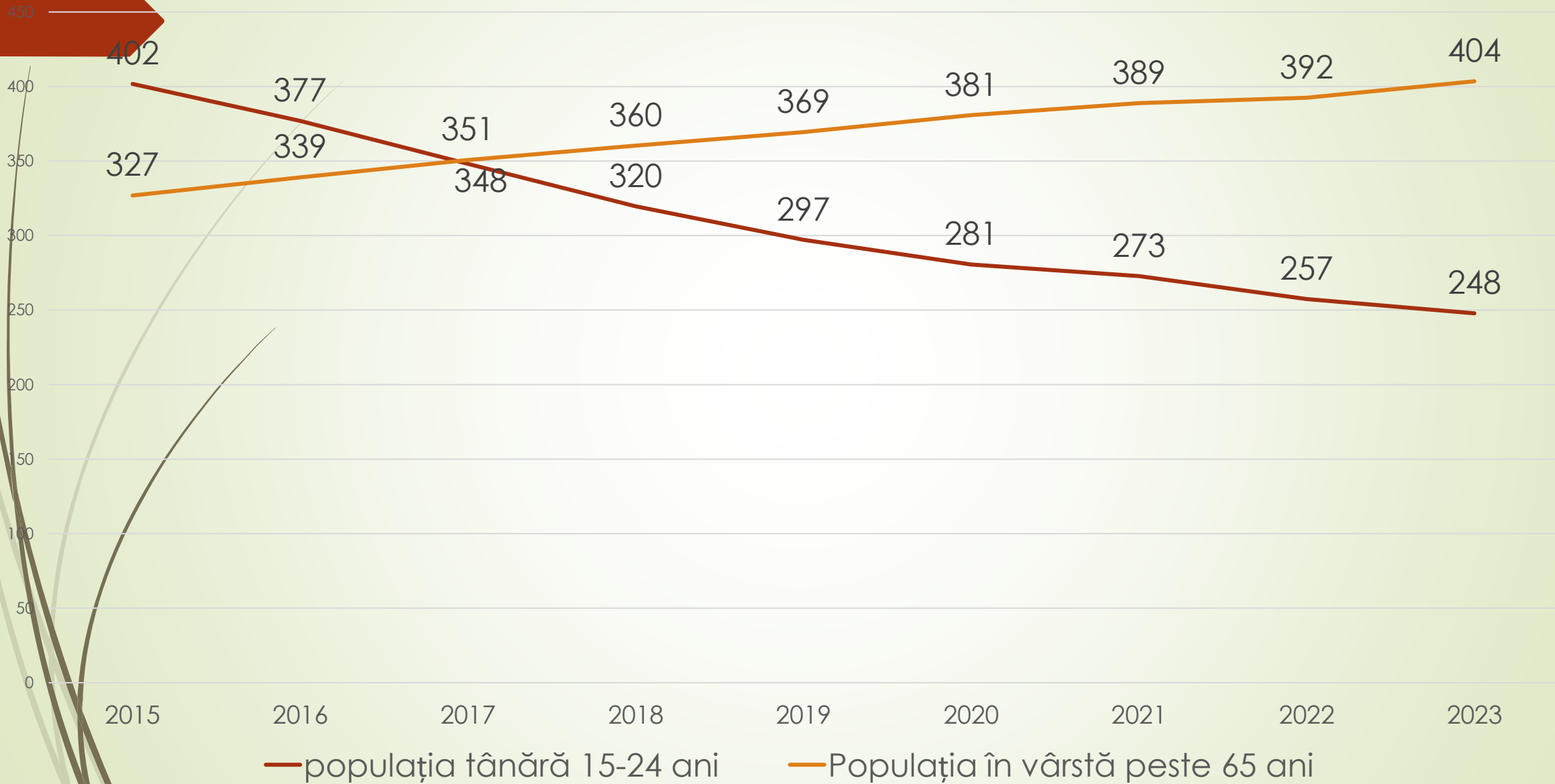

Forța de muncă tânără (24-44 ani) după locul aflării lor

Notă: Forța de muncă tânără plecată peste hotare 2015 – 28,6%, 2023 – 39,7%, 2030 - 52,2%

Corelații dintre populația tânără și în vârstă aflată în Moldova

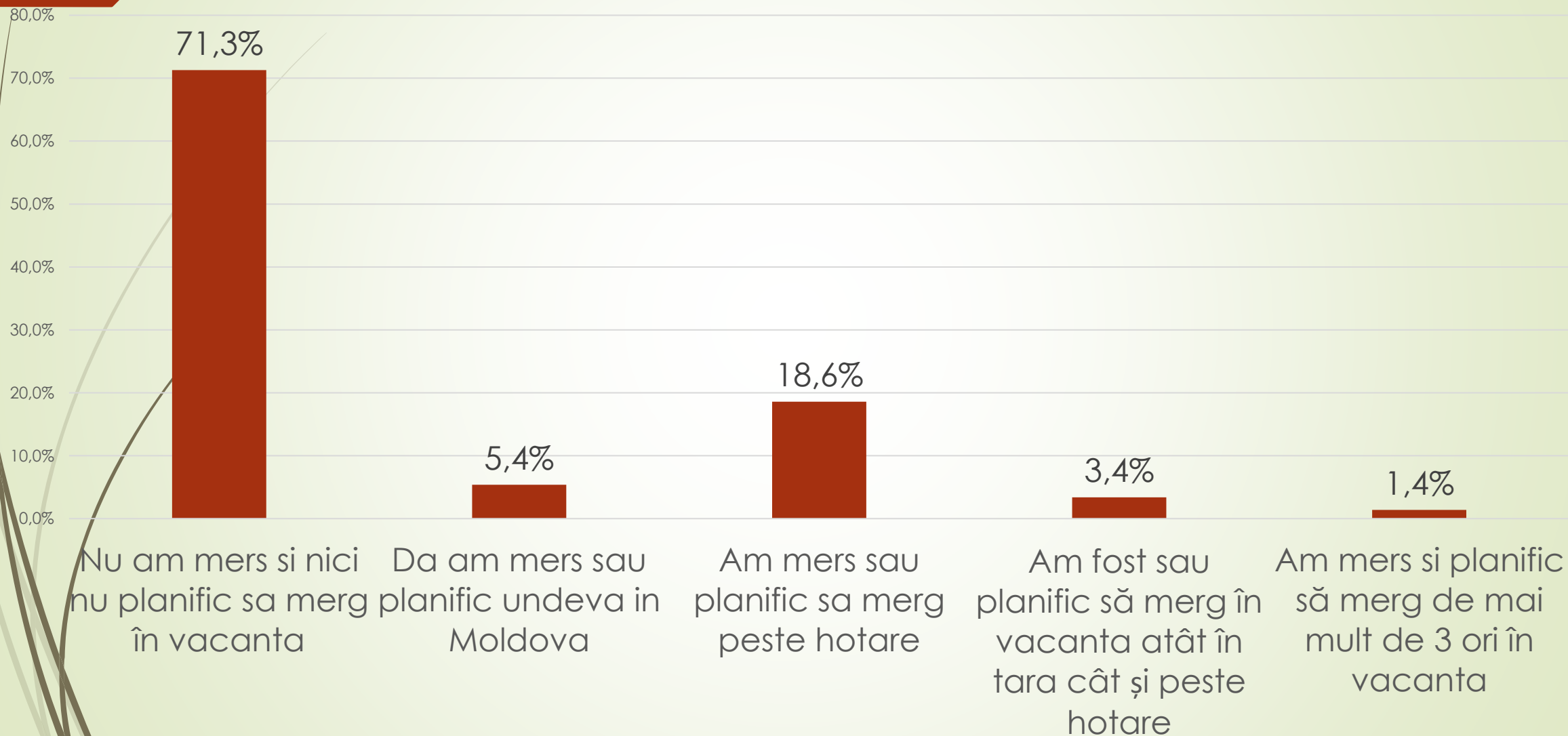

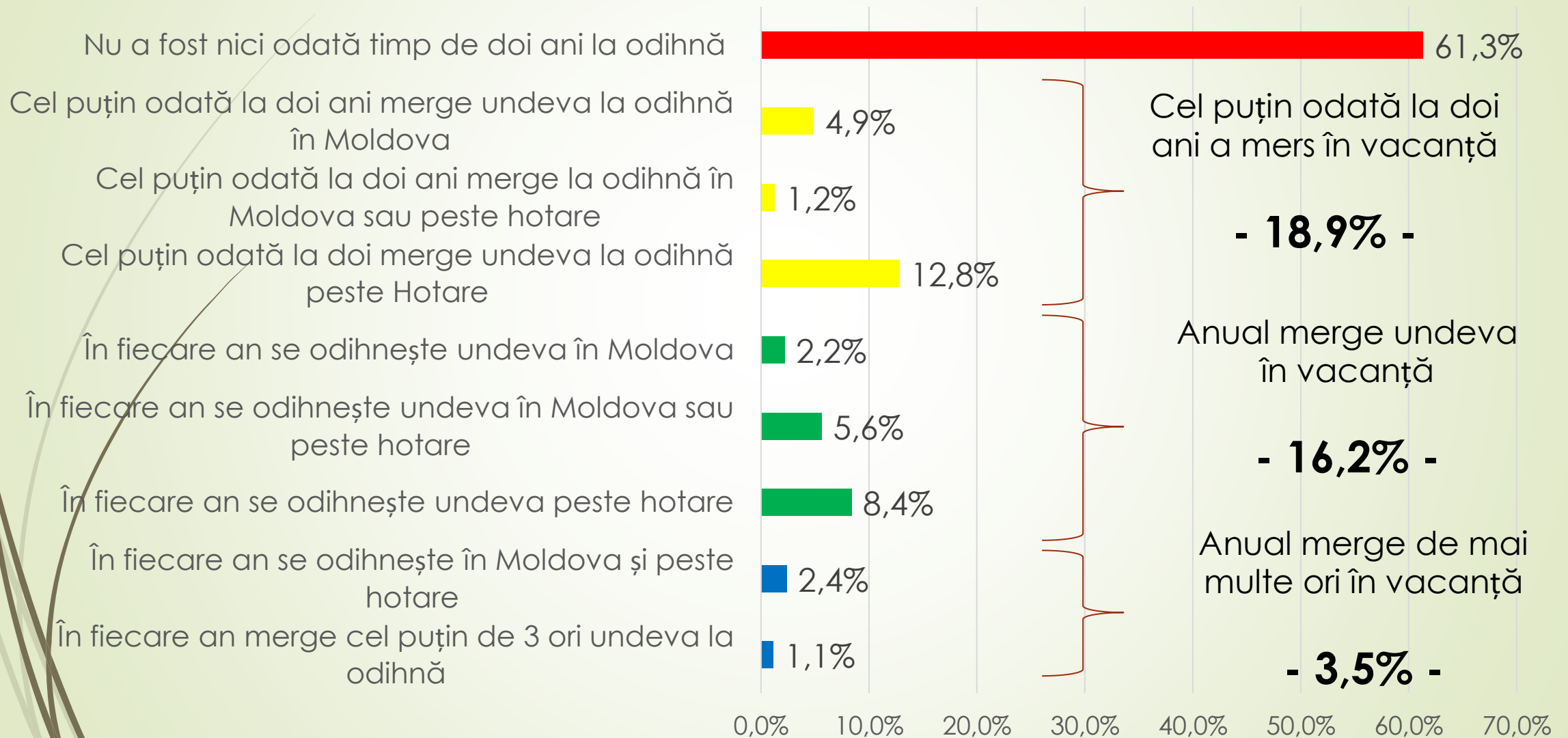
Sărăcia de vacanță

Cum remunerarea slabă influențează posibilitatea de recuperare fizică și emoțională a lucrătorilor

Anul acesta (2024) ați fost sau planificați să mergeți în vacanță?

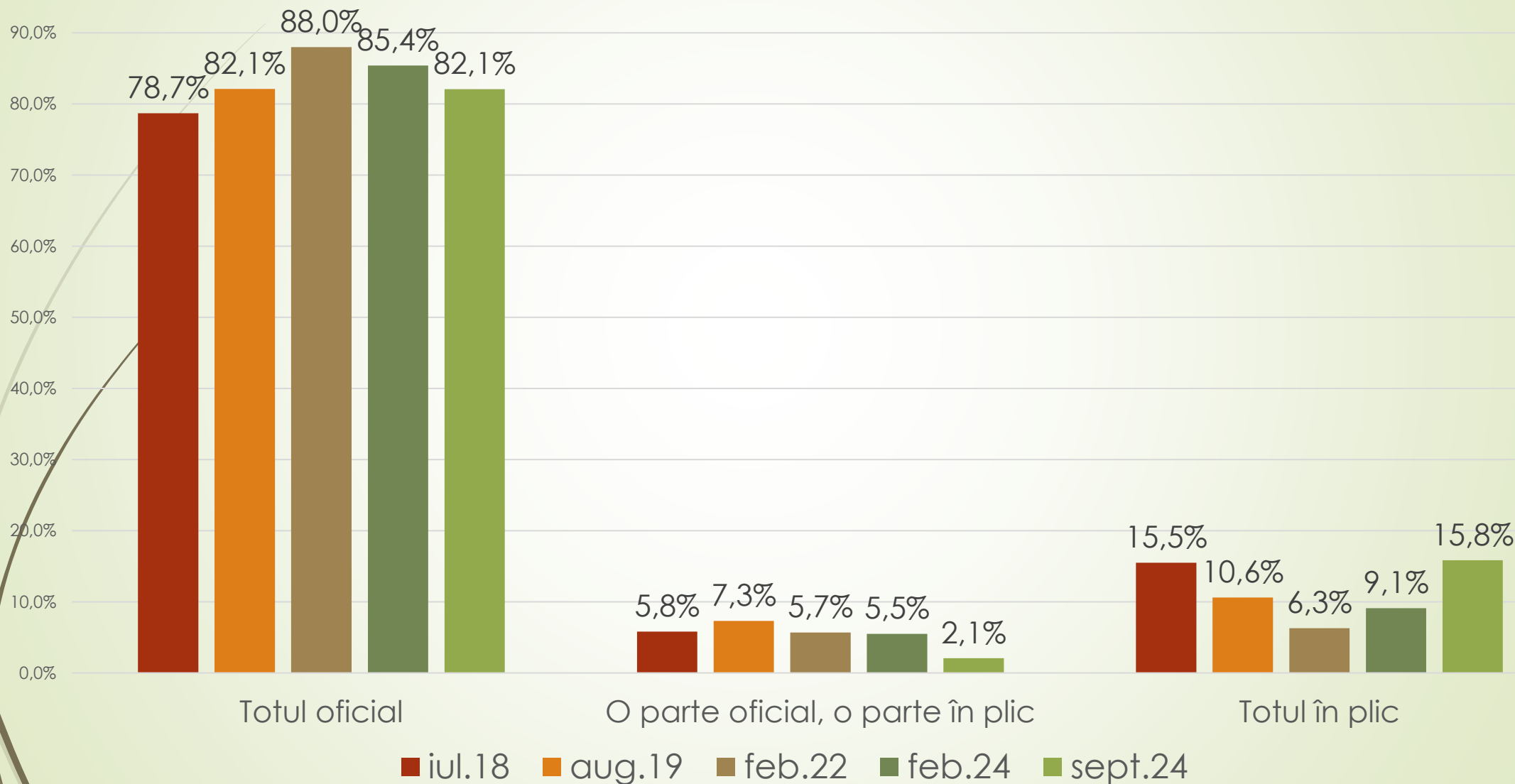
În ultimii doi ani dumneavoastră ați fost sau planificați să mergeți în vacanță

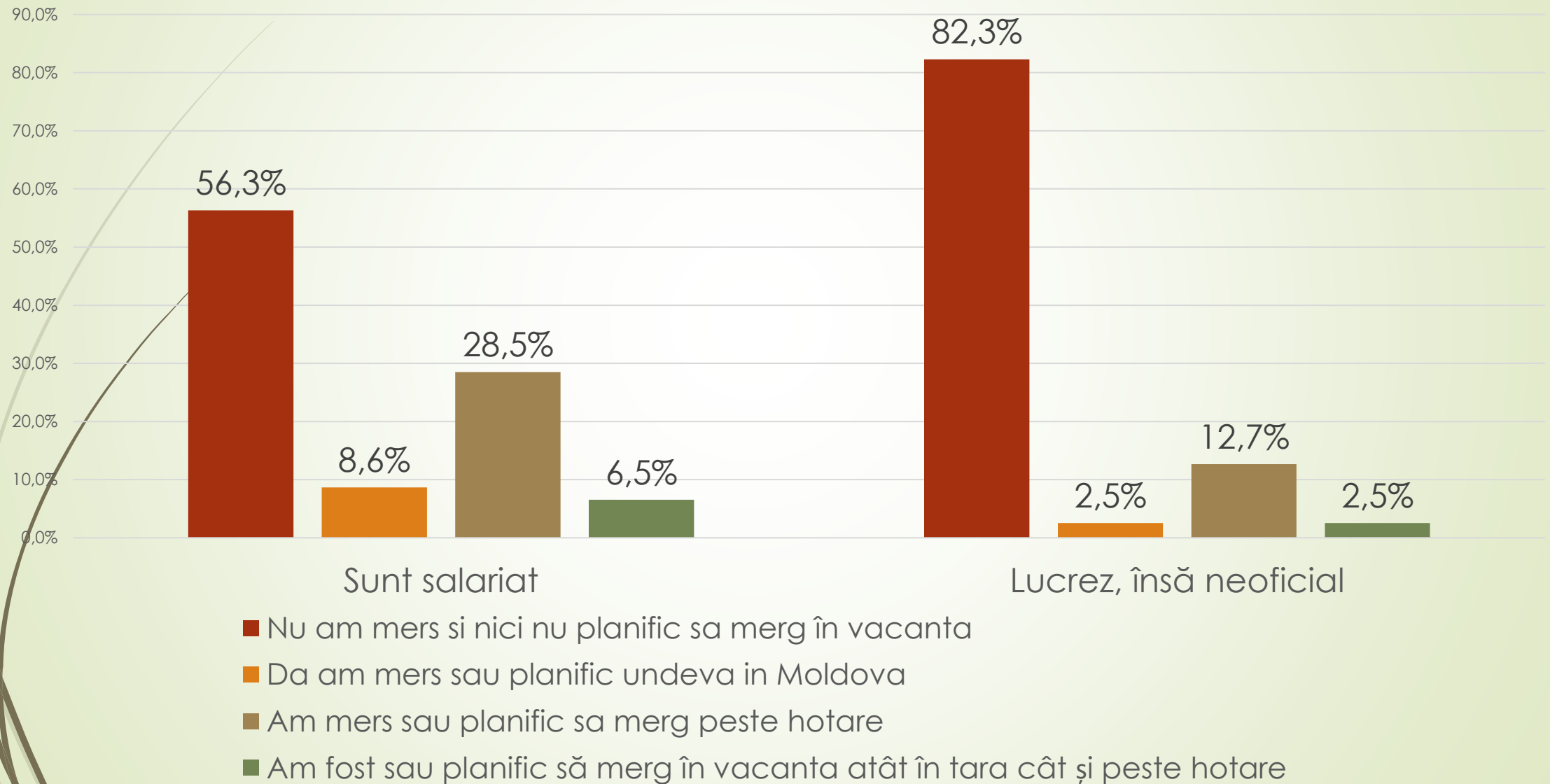

In cazul daca lucrați undeva permanent cum primiți salariul?

100,0%

Ați mers sau planificați să mergeți undeva în vacanță anul acesta (2024)?

Ponderea celor care nu am mers deloc în vacanță

90,0%

80,0%

70,0%

60,0%

50,0%

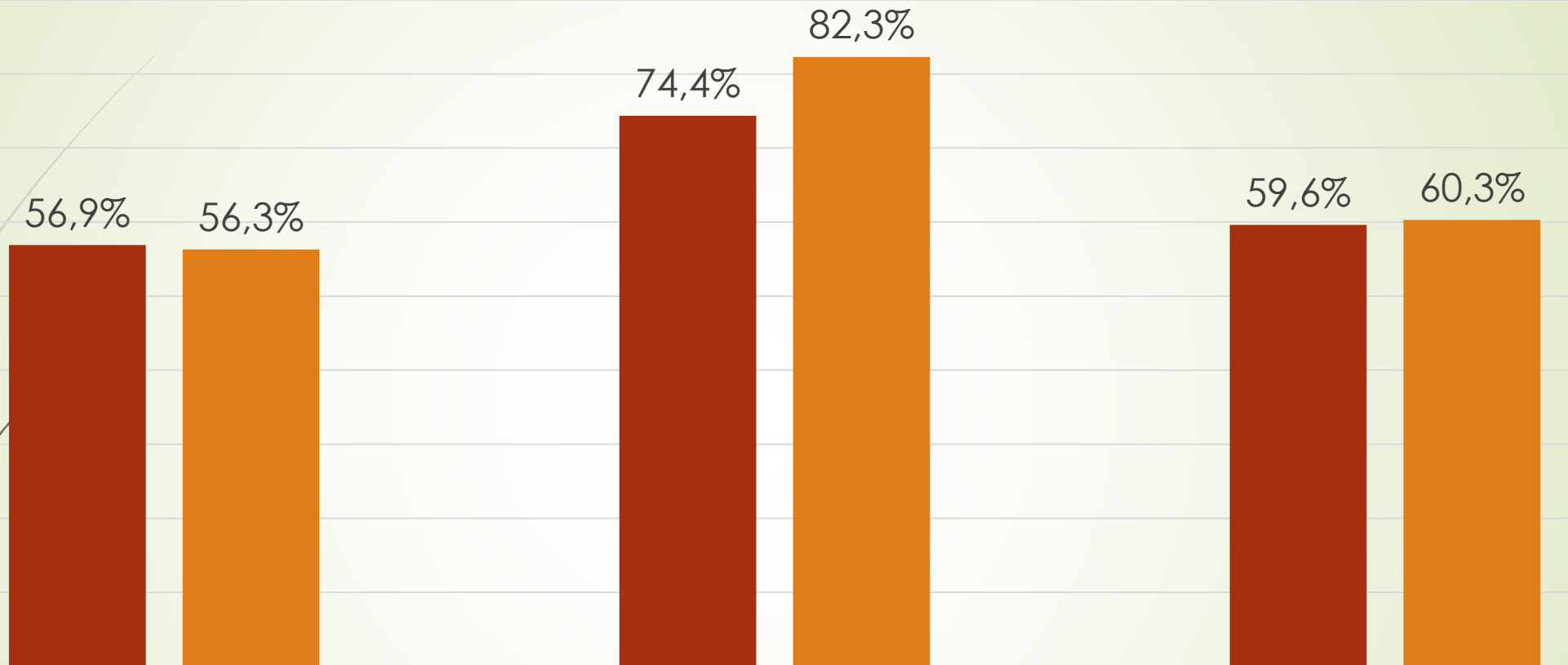
40,0%

30,0%

20,0%

10,0%

0,0%

Salariați

Angajați ne-oficial

Persoane ocupate

■ 2023 ■ 2024

NOTĂ: în 2023 din cei ocupați în câmpul muncii 538 mii nu au fost deloc în vacanță, în acest an numărul lor va crește cu 17 mii persoane , până la 555 mii persoane